Ժէ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4236 — 1/13 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1900 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 13 ՇԵՎՎԱԼ 1317 — Ժէ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4236

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزتهسی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆր.
» » » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 գրուշի փոխրը 100 գրուշի հաշուով:
Հեղինակաց թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԱԲԿԻՐԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Օրական պաշտօնակից մը՝ որ ուրիշ թերթերու կողմէ հրատարակուած յօդուածներու թերին ամբողջացնելու փութկոտութենէն բռնուած է այս օրերս, մոռցեր է գէթ երկու տողով յիշատակութիւնը ընելու Արաբկիրի Դեր. Առաջնորդին, այն տեսակ յօդուածի մը մէջ՝ ուր դովասանքի առատ բաժիններ ընդունած են կարգ մը առաջնորդներ՝ որոնց մասին ներբողէ աւելի դանդատներ կը հասնին Պոլիս։ Այս մոռացումը աւելորդ է ըսել թէ քիչ մը չափազանց տարօրինակ կ'երեւայ մեզի, մանաւանդ անոնկ ատեն մը ուր աղտոտ պայքար մը սկսուած է մղուիլ Արաբկիրի առաջնորդ Մուշեղ վարդապետին դէմ, քսու պայքար մը՝ զոր յաջողելի մը հասցնելու տապլտուքին մէջ, ամէնէն խենդ ձեռնարկները ըրին ձեռնարկողները։

Մեզի համար, մեր պաշտօնակցին այդ մոռացումը պարզ ու յայտնի հաւանութիւն մըն է միայն ակնարկուած պայքարին՝ զոր արդէն իր արժանաւոր ձեռնասուններէն մէկը ըսկսաւ։ Ենթադրութիւն մը՝ որ կատարեալ ստուգութիւն կը փոխուի, երբոր կը մտաբերենք թէ Մուշեղ վարդապետ հակառակ թախանձագին խնդրանքներու, չէ զլխանած գէթ տող մը բան գրել այդ մարդուն թերթին մէջ։

Ամբողջ երկու տարի Մուշեղ վարդապետ պաշտօնավարեց Արաբկիրի մէջ, —ուր վերադառնալու համար ճամբայ կ'ելլէ այս օրերս,— ցոյց տալով գործունէութիւն մը՝ զոր քիչ առաջնորդներ ունեցած են Արաբկիրի պէս բաղմակրօն վիճակներու մէջ։ Հարկ չկայ հոս յիշատակելու այդ գովելի գործունէութեան գեղեցիկ արդիւնքները՝ որոնցմէ ո՛չ թէ միայն Արաբկիր օգտուեցաւ, այլ նաեւ Խարբերդ, Մալաթիա ու Ակն։ Ինչ չուտ մոռցուեցաւ այն բուռն ընդդիմութիւնը՝ զոր Մուշեղ վարդապետ յարոյց զինքը Իզմիր զրկել ուզած ատեններ։ Կրնար չատ հանգիստ ու մանաւանդ փայլուն կեանք մը անցընել այդ չբնաղ քաղքին մէջ՝ ուր ոչ չափազանց յոգնութեան պէտք պիտի ունենար ո՛չ ալ նիւթական զբաղանքներու պիտի ենթարկուէր։ և սակայն ինք սրտի ամրութիւնը ունեցաւ նախընտրելու Արաբկիրը՝ ուր վստահ էր թէ ահագին պարտականութիւններ պիտի ծանրանային ուսերուն վրայ, թէ ընկճող պատասխանատուութեանց տակ պիտի մնար, և թէ շատ հեղ պիտի ստիպուէր իր հայեցողութիւնը զրկուել՝ տալու համար անոնց՝ որոնք իր դուռը ափ պիտի առնէին իրենց կարօտութեան բովանդակ մերկութեան մէջ։ Ու Մուշեղ վարդապետ գիտցաւ տանիլ բոլոր այս բեռը, գլուխը բարձր պահել իր պաշտօնին ահագին պատասխանատուութեանց առջեւ, և իր դիմումներուն, իր յարաբերութեանց ու մանաւանդ աղուոր անձնազոհութեան մը շնորհիւ ամբել կարօտ վիճակը այդ թեմին՝ որ զինքը արժանի ճանչցաւ իր առաջնորդը ըլլալու և տաք ու դուրգուրալից սրտով մը կապուած է իրեն հետ՝ ինչպէս կը տեղեկանանք խմբագրութեանս հասած բազմաթիւ նամակներէ։

Այն մէկ քանի ամիսները՝ զորս Մուշեղ վարդապետ ստիպուած անցուց Պոլսոյ մէջ, դարմանելու համար կոկորդի ցաւ մը՝ որ սոսկալի համեմատութիւն մը ստացած էր իր պաշտօնավարութեան միջոցին, աչքի փուչ եղան կարգ մը մարդոց՝ որոնց միակ դերը ընկերութեան մէջ՝ այս ու այն իրողութեան պոչ մը կպցընել է եղած, թերեւս լոյս աշխարհք գալերէնէն ի վեր։ Այդ մարդիկը սակայն կ'անգիտանան թէ Մուշեղ վարդապետ իր կամքովը չէ՛ որ առողջութիւնը դարմանելու համար Պոլիս գալ որոշեց, այլ Արաբկիրի Դաւառական ժողովը՝ որ մանաւանդ թեմական գործերուն ստացած կանոնաւոր վիճակին հանդէպ, ստիպեց զինքը՝ որ Պոլիս մեկնելով քիչ մըն ալ հոգ տանի իր առողջութեան զոր չա՛տ թանկագին կը նկատէր բովանդակ թեմին համար։ Ու եթէ այսօր Մուշեղ վարդապետ մեկնելու պատրաստութիւն կը տեսնէ, թող չկարծեն թէ բոլորովին առողջացած ըլլալէ ետքը կը թողու Պոլիսը։

Իր դարմանման օրերուն մէջ իսկ վարդապետը չէր մոռցած Արաբկիրը։ ու մենք կը տեսնէինք զինքը որ հոս հոն կը դիմէր նպաստ հաւաքելու համար իր թեմին աղքատներուն, նոյն իսկ այդ հանդիսի օրերուն մէջ չուզելով զանոնք զրկել իր հոգածութենէն։ Ու նամակները՝ զորս կը ստանանք Արաբկիրէն, ինքնին կը բաւեն ցոյց տալու թէ Մուշեղ վարդապետ ժամանակը պարապ չէ անցուցած Պոլսոյ մէջ։ Թղթակից մը այսօր իսկ ստացուած նամակի մը մէջ հետեւեալը կը գրէ մեզ։ «Առաջնորդ Հայրը՝ որ վիճակին մէջ իր երկամեայ պաշտօնավարութեան շրջանովը խիստ օգտակար դարձած էր, նոյն իսկ վիճակէն դուրս ալ, հիմա որ Պոլիս կը գտնուի, աշխատած է ու կ'աշխատի իր թեմականներուն հորեր բանալ։ Այս վերջիններէն չատերը՝ հարաւի մէջ անսպառելի գանձերու տէր եղան, մինչդեռ հիւսիսի կողմը՝ ուրիշներ յուսահատօրէն կարծր հողը կը պեղէին առանց գոհացում մը գտնելու։ Ինչ առքիչ, երկրաբանական քարտէսները պատրաստեցան հանքային հողերուն՝ որոնցմէ Լանկլակի համբաւաւոր գիծը՝ Մայն ռիթը ամբողջ 80 քիլոմէթր երկայնութեան մը վրայ կը տարածուէր։ Ռանի մը տարուան մէջ, Թրանսվալի այդ մասը՝ ուր դեռ 1885ին կուրերու հօտեր կ'արածէին, կազմեց Ուիթվիթէրսրանտի գաւառը՝ որ բովանդակ աշխարհի կարեւորագոյն ոսկիի շահատանն է։

Ուիթվիթէրսրանտը այսօր ահագին ոսկեհանք մըն է, բաժնուած մօտաւորապէս 150 ընկերութիւններու միջեւ, որոնց իւրաքանչիւրին անունը ծանօթ է եւրոպական սակարաններու մէջ։ Ասոնցմէ իւրաքանչիւրին բաժինը շատ քիչ է, բայց քանի մը քառակուսի տասներորդամէթր հող կը բաւէ ինքնին՝ շահակիցներուն խոշոր շահաբաժին մը ապահովցնելու։

Այսպէսով, ամբողջ Ռանտը բաժնուած է շահագործողներու բազմութեան մը կողմէ, ամէնքն ալ քով ի վի սեղմուած և անկախ իրարմէ։ Երկաթուղին՝ որ Բարեբուսոյ Գլուխէն կը մեկնի, հանքերուն է՛ն տենդոտ կեդրոնէն կ'անցնի։ Ի՛նչ աչքառու, հիանալի տեսարան այդ հանքերը՝ իրենց շրջականերուն հետ։ Քարուքարի խոսան գաշտերուն և Օռանժի բլրակներուն քով, կատարեալ հակապատկեր մը կը կազմէ այդ ընդարձակ շահաստանը ուր բովանդակ աշխարհի հանքային է՛ն հզօր ճարտարարուեստը հաստատուած է։ Հանքերու անվերջանալի շարքեր կը յաջորդեն ուրիշ հանքերու, գործարանի ծխանոցներու, գործարաններու և զտարաններու։ ամբողջութիւն մը՝ որ հսկայական աշխատութեան մը տպաւորութիւնը կը թողու։

Հողը, ոսկին շատ լաւ պահած է, այնպէս որ, զայն գտնելու ու զտելու համար մարդկային գործունէութեան բովանդակ ջանքին, երկրաբաններու անընդհատ փնտռտուքներուն՝ քիմիագէտներու գիւտերուն և ֆիզիքներու յարատեւ աշխատութեան պէտք կայ։ այս վերջիններս մանաւանդ, շարունակ կը պեղեն, կը հոգնին՝ մէկ հորէն միւսը վազելով օրն իրեւն, որպէս զի կարենան հողէն խլել այն թանկագին մետաղը, որ սակայն ապերախտ չէ և գիտէ լայնօրէն վարձատրել իրենց համար ոպառուած մշատաւոր ու ֆիզիքական ջանքերը։

Ռանտի շահագործումը զուտ գիտական է։ ոսկիի դաշտերը՝ հոն գործատուներ ու աշխատանոցներ են, անոնց մէջ հարստութիւնը ձեռք կը բերուի քիմիական փոռմիւլներու համեմատ, ու պէտք է միշտ գիտակ ըլլալ այն փոփոխութեան՝ որուն կ'ենթարկուի հանքերու հարստութիւնը։ Այս պայմաններով, կը հասկցուի անուշտ թէ առաւելութիւնը միշտ ամէնէն գիտուունին կողմը կ'ըլլայ։

Թրանսվալի ոսկեհանքերուն մէջ չկան այն արկածախնդիրները՝ որոնք Ալասքա խուժեցին երբեմն ու ցեխը լուալով մէջէն ոսկիի հատիկներ ժողվեցին։ Թրանսվալի մէջ ամէն բան դատողութեամբ կ'ըլլայ։ Ռանտի երկրաբանական քարտէսը՝ խուզարկութեանց համար է՝ն հզօր օգնականն է։ Շահագործման ընդհանուր մեթոդը միեւնոյն է ամէն հանքի համար։ մի միայն պեղումներու եղանակը կը տարբերի։ ոսկեհանքերու երակները ընդհանրապէս կը շահագործուին ծուռ հորերու միջոցաւ։ Ամէն 30 մէթր տեղի վրայ, ընդերկրեայ անցք մը կը բանան թանկագին ժայռը գտնելու և զայն հողին մակերեսը հանելու համար։ Այդ խորունկ հանքերուն մէջ հորերը նախ ուղղահայեաց են՝ հանքին հասնելու համար։ յետոյ կը հակին՝ անոր ուղղութեան համեմատ։ Հանածոն՝ վերջին ծայր կարծր քարի մը մէջ պահուած է, պղինձի հետ խառնուած և անա՛նկ պղտիկ մասիկներով որ յաճախ նոյն իսկ խոշորացոյցով անկարելի կ'ըլլայ զայն տեսնել։ Ուժանակի պայթումով կը կոտրտեն զայն, ու հողին մակերեսը հանելով կը ղրկեն բախոցները (batterie)։

Իւրաքանչիւր բախոց կը բաղկանայ հինգ խոշոր մուրճերէ որոնք հանածոն կը փշրեն մետաղեայ սնուկներու մէջ, որոնց մէջ բարակ փոշիի վերածուելէ ետքը, կը յանձնուի ջուրի հոսանքի մը որ մաղէ մը կ'անցնի ու կը տարածուի պըզինձէ տախտակներու վրայ՝ որոնք սնդիկի խաւով մը ծածկուած են։ Այդ աշխատութեան միջոցին ոսկիի մասնիկներէն բաւական մեծ մաս մը սնդիկին կը կպչին թէեւ, բայց տասնըհինգ օրը անգամ մը կը զտեն անկէ։

Ցետոյ, գլանաձեւ ընդարձակ կաթսաներու մէջ կը լեցնեն խիւսը՝ որ դեռ ոսկի կը պարունակէ. այդ կաթսաներուն մէջ կը լեցնեն նաեւ սիանիւր տը բոթասիում բաղադրութիւն մը. այդպէսով կը կազմուի ոսկիի սիանիւրի հալածոյ մը զոր զինկոյի մանր կտորներով լեցուն սնուկներու մէջէն կ'անցընեն. ոսկին այդ զինկոյի կտորներուն կը կպչի բարակ փոշիի ձեւով։

Հաւաքուած ամբողջ ոսկին խորանարդաձեւ երկայն կտորներու կը վերածեն՝ զորս կը ղրկեն բովանդակ աշխարհի կառավարութեանց։

Ամէն քիչ չատ կարեւորութիւն ունեցող հանքի կցուած են ուսումնասիրութեան աշխատանոցներ՝ ուր քիմիագէտները գրեթէ ամէն օր շահագործման եղանակները կ'ուսումնասիրեն։ Իրենց նը-պատակն է ձեռք ձգել հանածոյին պարունակած բովանդակ ոսկին։ Սկիզբները միմիայն կը փշրէին հանածոն. այսօր, հանուած ոսկին հարիւրին վաթսուն մասը միայն այդ եղանակով կը զտուի ու քառասուն մասն ալ երկրորդական տարբեր եղանակներով,

Ներպայեալը գլխաւորաբար կը զբաղին հանքերու ընդհանուր վարչութեամբ. կամ տնօրէն են և կամ ճարտարագէտ. իսկ գործաւորներու խումբը կը բաղկանայ խափշիկներէ՝ որոնց վրայ անգլիացի հրամանատարներ դրուած են։

Խափշիկները, Քեափիրիներն ու Զուլուները իրենց համար մասնաւորաբար շինուած բնակութիւններ ունին, որոնցմէ դուրս չեն կրնար ելլել առանց որոշ արտօնութեան։ Այս խիստ հսկողութեամբ, շահագործողները առաջը կ'առնեն անոնց հեռանալուն և կամ ապստամբութեան։ Քեափիրիները շատ հլու են, բաւական լաւ գործաւորներ՝ որոնք օրական մինչեւ տասը չորս ժամ կ'աշխատին թեթեւ սընուդ մը առնելով։ Մնաց որ շատ լաւ կը վճարուին ու բնաւ գործադուլի չեն դիմած։

(Շարունակելի)

ՆՊԱՍՏԻ ԳՈՐԾԸ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՄԻՍ ԳՈՐԻՆԱ ՇԱԹԸԴ

Ուրֆայի մեր թղթակիցը՝ հետեւեալ շահեկան յօդուածը ղրկած է մեզ այն բարեսիրս ու անձնուէր Ամերիկուհիին վրայ՝ որ այնչափ նպաստ հասցուց հայ կարոտ ընտանիքներու, աղքատներ ինֆղինֆին բարեկամ հոչակելով։

Հանրային նպաստներով ապրելու հարկադրուած բաղմաթիւ կարօտ հայ ընտանիքներու գոյութիւնը հոս, ծանօթ իրողութիւն մըն է։ Թէեւ մերթ ընդ մերթ Ազգ. Պատրիարքարանի նպաստն ալ չէ զլացուած, բայց կարօտեալներուն նպաստելու ձեռնարկին մէջ առջի օրէն ամերիկեան միսիոնարութեան տեղւոյս ներկայացուցչին՝ Միս Գորինա Շաթըդի — մանաւանդ անտիրը ոգւոյով — կատարած կարեւոր ու բաղմահիւղ գործը ամէն գովեստէ վեր ու անմոռանալի կը մնայ։

Կարօտութեանց ամէնէն տագնապալի միջոցին լատին բարեբարերն ու մայրապետներն ալ սկսան նպաստ բաշխել, բայց այդ նպաստները ո՛չ միայն քանակի այլ և իրենց գործածման նպատակին ու «ընտրող»ական բաշխումին կողմէ ալ սահմանափակ էին։ Քիչ ժամանակ ետքը գերման մարդասէրներն ալ հոս ունեցան իրենց կեդրոնը, որ սակայն աւելի իբրեւ որբահաւաք կամ որբանոցամ, ու մասամբ ալ, անոք կիներու իբրեւ գործատու սկսաւ ու կը շարունակէ գործել։ իսկ կարօտեալներուն բացէն նպաստ բաշխելու դերը գրեթէ երբեք չունեցաւ։

Այս կերպով նպաստընկալներու ամբոխին աչքերը աւելի ամերիկեան ներկայացուցչին՝ Միս Շաթըդի յառած կը մնային, ու չատ իրաւամբ՝ քանի որ նպաստաբաշխ բարեսիրտ օրիորդին ակներեւ անձնուիրութիւնն ու հոգածութիւնը իրապէս կ'արդարացնէին «Աղքատաց Մայր» տիտղոսը, որ ընդհանրապէս կը տրուէր իրեն՝ յորմէ հետէ իր բոլոր կորովի իմացականութիւնը գիշեր ցորեկ կը գործածէր մարդասիրաբար ու ամէնէն չահեկան կերպովը խնամելու կարօտեալները, որոնց վիճակը զգալի փոփոխութիւն մը չունեցաւ հունձքերու նուազութեան ու գործերու դադարին պատճառաւ։

Միս Շաթըդ, այս սղութեան տարիներուն մէջ, ո՛չ միայն իբրեւ հոգատար վարիչը երկսեռ որբանոցներու, այլ և միջոցներու չգոյութեան պատճառաւ կարօտեալներուն իր սրտին համեմատ չկրնալ օգնելուն համար մտատանջութեան առիթներ ունեցաւ։

Նոյն բարեսիրտ օտարուհին ճամբորդութիւն մը ընելու համար նոյեմբերի մէջ քաղաքէս մեկնելէն յետոյ կ'իմանանք թէ հեռանալէն ալ գրած ունի թէ բնաւ չի կրնար մոռնալ աղքատները — իր բառերամբերը։

Արդարութեան պարտք է խոստովանիլ թէ նոյն օտարուհին շրթունքներուն վրայ կարեկցութիւն բուրող այդ բառերը ձեւաբանական ընթացիկ խօսքեր չեն բնաւ։ կը հաւատանք որ ինք ո՛ւր որ երթայ, օրինակի համար Հայոց Պատրիարքարանը՝ Նպաստից Յանձնաժողովին մօտ, ճշմարիտ քրիստոնէի զգացումով միշտ իր հետը ունի աղքատներուն սէրը, կամ որ նոյնն է՝ հոգը։

Շնորհակալութիւն Նպաստից Յանձնաժողովին, որ մերիններուն համար անկեղծօրէն հոգածող օտարուհին յուսախաբ չընելով, երկար՝ անշուշտ բանաւոր՝ հարցաքննութենէ մը վերջը հաճած էր 100 ոսկիի նպաստ մը ղրկել աեղւոյս կարօտեալներուն։

Կ'իմանանք թէ Միս Շաթըդ Պատրիարքարանի տրամադրութիւնը իմանալէ յետոյ, փութացած է գրել քաղաքիս իր փոխանորդին որ ինքն ալ գումար մը յատկացնէ Ս. Ծնունդի օրերուն մէջ ամէնէն կարօտ ընտանիքներուն բաշխուելու համար։ Դ. Կ. Ո.

Ուրֆա

ԻԶՄԻՐԻ ԳՈՐԾԵՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Գ.

Դպրոցները լուութեան մէջ թաղուած են։ Պաշտօնական տեղեկագիրներ կը հաւատան թէ հայ մանուկներու կէսէն աւելին օտար դպրոցներ կը յաճախեն։ Իզմիր զգայնիկ բարեգործութեան մէջ թաղուած, կը մոռնայ իր վարժարանները։ Չեր նախորդ թղթակիցը՝ Ռուբէն էֆ. Որբերեան քանի քանի անգամ հանրութեան ուշադրութիւնը փորձեց հրաւիրել այդ խնդրին վրայ, մատնանիշ ընելով սպառնացող վտանգը։ Իր աննրելի յանցանքն էր գաւառացի մը ըլլալը ու քիչ չդատափետեցին զինքը, որ Իզմիր բնակելով իբր նորեկ մը կը ծանրանար այն կէտին վրայ թէ հայ տարրին անհետանալը ուղղակի կապակցութիւն ունէր օտար դաստիարակութեան հետ։ Այսօր ամէնէն լաւատեսները անգամ սխալուած են խոստովանիլ, թէ «Հայոց»

—)(3)(—

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊՈՒԷՆԵՐԸ

(ԻՐԵՆՑ ԱՆՑԵԱԼՆ ՈՒ ՆԵՐԿԱՆ)

Հակառակ այդ կառավարական ընդդիմութեան, Սթրիւլէնս եղբայրները՝ որոնք չատ մը տարիներ անցուցած էին Ուիթվիթէրսրանտի մէջ և ահագին գումարներ ծախսած, զտան առաջին հարուստ հանքը՝ Լանկլէկթի կողմերը՝ ուր հողը ձեռք ձգեցին աննման գումարի մը փոխարէն։ Խուզարկուները հաստատուած էին ճիշդ այն տեղը ուր այսօր կը բարձրանայ Եոհաննէսպուրկ քաղաքը։ հոն կառուցուած էին տնակներ, ճիւղեր՝ ամէնքն ալ ցեխով ու եղէգով շինուած։ կային նաեւ մէկ քանի գինետուներ՝ ուր օղի կը ծախուէր։ այդ առաջին բնակավայրը Ֆէրբէյրա կոչուեցաւ իր հիմնադրին անունով։ Քիչ առ քիչ, նոր ոսկեհանքեր գտնուեցան երկրին արեւելեան ու արեւմտեան կողմերը՝ յաճախ մինչեւ բազմաթիւ քիլոմէթր տարածութեանց վրայ։ Խուզարկուները չորս կողմէն հոն թափիլ սկսան։ ամէնէն առաջ հասնողները արդէն իսկ երեւան հանուած երակները գտնէին։ միւսները անոնց մօտերը հաստատուեցան և փորձի համար սկսան հորեր բանալ։ Այս վերջիններէն չատերը՝ հարաւի մէջ անսպառելի գանձերու տէր եղան, մինչդեռ հիւսիսի կողմը՝ ուրիշներ յուսահատօրէն կարծր հողը կը պեղէին առանց գոհացում մը գտնելու։ Քիչ առ քիչ, երկրաբանական քարտէսները պատրաստուեցան հանքային հողերուն՝ որոնցմէ Լանկլակթի համբաւաւոր գիծը՝ Մայն ռիթը ամբողջ 80 քիլոմէթր երկայնութեան մը վրայ կը տարածուէր։ Ռանի մը տարուան մէջ, Թրանսվալի այդ մասը՝ ուր դեռ 1885ին կուրերու հօտեր կ'արածէին, կազմեց Ուիթվիթէրսրանտի գաւառը՝ որ բովանդակ աշխարհի կարեւորագոյն ոսկիի շահատանն է։

Ուիթվիթէրսրանտը այսօր ահագին ոսկեհանք մըն է, բաժնուած մօտաւորապէս 150 ընկերութիւններու միջեւ, որոնց իւրաքանչիւրին անունը ծանօթ է եւրոպական սակարաններու մէջ։ Ասոնցմէ իւրաքանչիւրին բաժինը շատ քիչ է, բայց քանի մը քառակուսի տասներորդամէթր հող կը բաւէ ինքնին՝ շահակիցներուն խոշոր շահաբաժին մը ապահովցնելու։

Այսպէսով, ամբողջ Ռանտը բաժնուած է շահագործողներու բազմութեան մը կողմէ, ամէնքն ալ քով ի վի սեղմուած և անկախ իրարմէ։ Երկաթուղին՝ որ Բարեբուսոյ Գլուխէն կը մեկնի, հանքերուն է՛ն տենդոտ կեդրոնէն կ'անցնի։ Ի՛նչ աչքառու, հիանալի տեսարան այդ հանքերը՝ իրենց շրջականերուն հետ։ Քարուքարի խոսան գաշտերուն և Օռանժի բլրակներուն քով, կատարեալ հակապատկեր մը կը կազմէ այդ ընդարձակ շահաստանը ուր բովանդակ աշխարհի հանքային է՛ն հզօր ճարտարարուեստը հաստատուած է։ Հանքերու անվերջանալի շարքեր կը յաջորդեն ուրիշ հանքերու, գործարանի ծխանոցներու, գործարաններու և զտարաններու։ ամբողջութիւն մը՝ որ հսկայական աշխատութեան մը տպաւորութիւնը կը թողու։

Հողը, ոսկին շատ լաւ պահած է, այնպէս որ, զայն գտնելու ու զտելու համար մարդկային գործունէութեան բովանդակ ջանքին, երկրաբաններու անընդհատ փնտռտուքներուն՝ քիմիագէտներու գիւտերուն և ֆիզիքներու յարատեւ աշխատութեան պէտք կայ։ այս վերջիններս մանաւանդ, շարունակ կը պեղեն, կը հոգնին՝ մէկ հորէն միւսը վազելով օրն իրեւն, որպէս զի կարենան հողէն խլել այն թանկագին մետաղը, որ սակայն ապերախտ չէ և գիտէ լայնօրէն վարձատրել իրենց համար ոպառուած մշատաւոր ու ֆիզիքական ջանքերը։

Ռանտի շահագործումը զուտ գիտական է։ ոսկիի դաշտերը՝ հոն գործատուներ ու աշխատանոցներ են, անոնց մէջ հարստութիւնը ձեռք կը բերուի քիմիական փոռմիւլներու համեմատ, ու պէտք է միշտ գիտակ ըլլալ այն փոփոխութեան՝ որուն կ'ենթարկուի հանքերու հարստութիւնը։ Այս պայմաններով, կը հասկցուի անուշտ թէ առաւելութիւնը միշտ ամէնէն գիտուունին կողմը կ'ըլլայ։

Թրանսվալի ոսկեհանքերուն մէջ չկան այն արկածախնդիրները՝ որոնք Ալասքա խուժեցին երբեմն ու ցեխը լուալով մէջէն ոսկիի հատիկներ ժողվեցին։ Թրանսվալի մէջ ամէն բան դատողութեամբ կ'ըլլայ։ Ռանտի երկրաբանական քարտէսը՝ խուզարկութեանց համար է՝ն հզօր օգնականն է։ Շահագործման ընդհանուր մեթոդը միեւնոյն է ամէն հանքի համար։ մի միայն պեղումներու եղանակը կը տարբերի։ ոսկեհանքերու երակները ընդհանրապէս կը շահագործուին ծուռ հորերու միջոցաւ։ Ամէն 30 մէթր տեղի վրայ, ընդերկրեայ անցք մը կը բանան թանկագին ժայռը գտնելու և զայն հողին մակերեսը հանելու համար։ Այդ խորունկ հանքերուն մէջ հորերը նախ ուղղահայեաց են՝ հանքին հասնելու համար։ յետոյ կը հակին՝ անոր ուղղութեան համեմատ։ Հանածոն՝ վերջին ծայր կարծր քարի մը մէջ պահուած է, պղինձի հետ խառնուած և անա՛նկ պղտիկ մասիկներով որ յաճախ նոյն իսկ խոշորացոյցով անկարելի կ'ըլլայ զայն տեսնել։ Ուժանակի պայթումով կը կոտրտեն զայն, ու հողին մակերեսը հանելով կը ղրկեն բախոցները (batterie)։

Իւրաքանչիւր բախոց կը բաղկանայ հինգ խոշոր մուրճերէ որոնք հանածոն կը փշրեն մետաղեայ սնուկներու մէջ, որոնց մէջ բարակ փոշիի վերածուելէ ետքը, կը յանձնուի ջուրի հոսանքի մը որ մաղէ մը կ'անցնի ու կը տարածուի պըզինձէ տախտակներու վրայ՝ որոնք սնդիկի խաւով մը ծածկուած են։ Այդ աշխատութեան միջոցին ոսկիի մասնիկներէն բաւական մեծ մաս մը սնդիկին կը կպչին թէեւ, բայց տասնըհինգ օրը անգամ մը կը զտեն անկէ։

Ցետոյ, գլանաձեւ ընդարձակ կաթսաներու մէջ կը լեցնեն խիւսը՝ որ դեռ ոսկի կը պարունակէ. այդ կաթսաներուն մէջ կը լեցնեն նաեւ սիանիւր տը բոթասիում բաղադրութիւն մը. այդպէսով կը կազմուի ոսկիի սիանիւրի հալածոյ մը զոր զինկոյի մանր կտորներով լեցուն սնուկներու մէջէն կ'անցընեն. ոսկին այդ զինկոյի կտորներուն կը կպչի բարակ փոշիի ձեւով։

Հաւաքուած ամբողջ ոսկին խորանարդաձեւ երկայն կտորներու կը վերածեն՝ զորս կը ղրկեն բովանդակ աշխարհի կառավարութեանց։

Ամէն քիչ չատ կարեւորութիւն ունեցող հանքի կցուած են ուսումնասիրութեան աշխատանոցներ՝ ուր քիմիագէտները գրեթէ ամէն օր շահագործման եղանակները կ'ուսումնասիրեն։ Իրենց նը-

թաղը կ'ամայանայ, հրեանոց, օտարանոց կը դառնայ. թէ ընկերային կեանքը կը շարունակէ իր անդամալոյծ վիճակը և թէ այդ ամէնուն գլխաւոր պատճառը պարզապէս օտար դատիարակութիւնն է։ Եւ այդ ձուլումը օտարին հետ յամրաբար չէ՛ որ կը կատարուի.

Առանց հանրային աջակցութեան, Մելքիսեդեկ սրբազան չէ՛ր կրնար որեւէ միջոց մը ձեռք առնել ու արդիւնաւորել։ Իր առաջին ձեռնարկը եղաւ Մայուն ծրագրի մը կազմութիւնը եկող գացող վարչութիւններու կամքէն անկախ ու անփոփոխ։ Հրաւէրներ ուղղեց բանիրուն ազգայիններու, սակայն միայն Պ. Գ. Բաբազեան, աշխոյժ ծերունին ընդունեց հրաւէրը և կարելի եղաւ յառաջ բերել կիսամ ծրագիր մը, որ իր անբաւականութեան համար մինչեւ այսօր փոփոխութեան ենթակայ է։ Տեսչական պաշտօնին բաց Մայուն անցեալ տարուան կարգադրութիւնը շարունակուեցաւ Մեսրոպեան ու Հռիփսիմեան փոխ. տեսուչներու հսկողութեան ենթարկուելով։ Հոս ստիպեալ չեղում մը։ Հռիփսիմեան վարժարանի փոխ. տեսուչը, որ տասնըվեց տարի է վեր կը պաշտօնավարէր և իբր կարող ուսուցիչ ու մանկավարժ ճանչցուած իր ամէնէն, նոյեմբերին suիպուեցաւ հրաժարիլ ամբաստանութեան մը զոհուելով։ Թէ ինչ ատիճան հիմ ունէր ամբաստանութիւնը, այդ «Ատուծոյ դաղտնիքն է»։ Միայն կը ցաւինք մտածելով թէ այդ պաշտօնէին անկումը գուցէ քիչ մը հապճեպով տրուած որոշման մը արդիւնքն էր։ Օրինաւոր քննութիւն մը տեղի չունեցաւ, կը պնդենք ասոր վրայ. նոյն իսկ, հրապարակաւ «հէր, գաղան» կոչեցին. մէկը որ 10 տարիէ է վեր իր պաշտօնին բերմամբ ամէնօրեայ յարաբերութեան մէջ էր հայուհիներու պատուաւոր մէկ ընկերութեան հետ։

Տակաւին յոյս ունինք թէ ճշմարտութիւնը օր մը երեւան պիտի ելլէ, բայց ինչ ալ որ ըլլայ, սոսկում մը կը զգանք ժողովուրդին մտային տրամադրութենէն, որ քանի մը օրուան մէջ ընտանիքի, զաւակներու հայր մը, առանց n եւ h հիմնական հոգիս տեղեկութեան ոնեակոխ բրաւանցաւ։

Երկսեռ դպրոցներու ուսուցչական մարմինը կը բաղկանայ երիտասարդներէ, և ուհիներէ, որոնք առանձինն, իրենց առած կրթութեան չափով, կ'աշխատին։ Ուսուցչական ժողովները վերջացած են շատոնց է վեր, Ուսումն. Խորհուրդն ալ թէեւ բանիրուն անդամներէ կազմուած, սակայն մէկ երկու բացառութեամբ անուանական մարմին մը կը կազմէ. չմոռնանք ըսել թէ գանձապետութեան պաշտօնն ալ ջնջելով,—միակ պաշտօնը, որ ամէնէն աւելի շահեկան ըլլար ուսուցչական դասուն համար։

Թէ երբ պիտի իրականանայ Իզմիրի համար ազգային բարձրագոյն վարժարանի մը գաղափարը,—հիմնական որոշ և անփոփոխ ծրագրով, պատասխանը ապագային գաղտնիքն է։ Կամ կրնանք ըսել, երբ պարտքը չնջուի՞ր պիտի չնջուի այդ պարտքը։ Եւ նորէն կը յիշենք անգուգական Սպարթալեանը... «Երեանկեալ կը պաղատիմ Աստուծոյ, որ մեր հարուստներուն ողորմած սիրտ տայ։» Սակայն եթէ սիրտ ունենան ալ անոնք, գուցէ աւելի օտարները պիտի օգտուին անկէ, քան թէ ազգային հաստատութիւնները։ Անոնց զաւակները միջոց ունին օտար երկիրներու վարժարաններն ալ երթալու. աղքատին, ժողովուրդին զաւակն է որ իսկապէս պէտք ունի ազգային դպրոցին։

Ամբողջ տարուան գործառնութիւններու ամէնէն սիրունն ու արդիւնաւորը եղաւ Մամուրեանի յորելեանը։ Գաղափարի լուսաւոր վառարան մը դարձաւ Իզմիր, մէկ երկու ամիս լրագրերու նիւթ եղաւ Իզմիրի անցեալը, յիշուեցան անոր մեծագոյն զաւակները, և ամբողջ ժողովուրդը գրեթէ միահամուռ, դափնիներով պսակեց յիսնամեայ աշխատաւորը որ իր երկարատեւ գործունէութեան շրջանին նպատակ ունեցած էր օգտակար ըլլալ իր պատկանած տէրութեան ու ժողովուրդին, արհամարհելով ամէն խոչընդոտներ։ Մամուրեան իր ժամանակին, մեծ. դարու երկրորդ կիսուն մեր գրական պատմութեան մէջ պիտի յիշուի իր անունը, իբր մէկը, որ միջնորդ հանդիսացաւ օտար հանճարներու, իբր սուր և ինքնատիպ քննադատ մը և իբր անխոնջ աշխատաւոր մը որ «կէս դար աչքի լոյս թափած և մեղան լցած է» իր հմուտ բացատրութեամբը։

Մ. ԱՐԾԻՒՆԱՆ

ԱԶԳ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Թէմպէքիի հասոյթներով երաշխաւորուած 4 առ 100 տոկոսաբեր Բոնիրիթէ պարտթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1900 փետր. 1)13 էն ըսկսեալ թիւ 4 կտրոնը (որուն պայմանաժամը կը լրանայ այդ թուականին) ինչպէս նաեւ նոյն փոխառութեան այն պարտթուղթերը որոնք ջնջուած են 14 րդ վիճակահանութենէն, պիտի վճարուին Օսմ. կայս. Պանքայի Գալաթիոյ կիւեէն։

Այդ կտրոններուն և պարտթուղթերուն փոխարէն, որոնց պէտք է կցուին թուաւոր պonտրոններ, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի որ 10 օր ետքը պէտք է ներկայացուի Օսմ. կայս. Պանքայի Գալաթիոյ Սնտուկին։ 7—14

ՔԱՂՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՏԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԱՆԳԼԻՈՑ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին չորեքշաբթի օրուան նիստին անդամներուն մեծ մասը բացակայ էր։ Գահճառին ուղերձին վիճաբանութիւնը շարունակուեցաւ։ Ինչպէս հեռագիրը երէկ ծանոյց, այդ ուղերձը յետոյ ընդունեցաւ ստուար մեծամասնութեամբ։ Չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ Իրլանտայի ազգային կուսակցութիւնը սա բանաձեւը ներկայացուց.

«Կը բաղձանք խոնարհաբար դիտել տալ Ձեր Վեհափառութեան թէ ժամանակը հասած է դադրեցնելու հարաւային Ափրիկէն պատառող պատերազմը, հիմ ունենալով Թրանսվալի և Օռանժի անկախութեան ճանաչումը։»

Իրլանտացիներու ազգային նոր կուսակցպետ Պ. Ռէտմընտ բացատրելով այդ բանաձեւը, ըսաւ.

«Համակիր ենք Հարաւ-ափրիկեան երկու հանրապետութիւններուն։ Կ'ատենք այդ պատերազմը. անբարոյական և անիրաւ կը նկատենք զայն. կը պահանջենք որ դադրեցուցի. մեր ձեռքէն եկածը պիտի ընենք պահպանելու երկու հանրապետութեանց անկախութիւնը, որ աշխարհի պատմութեան մէջ նմանը չտեսնուած դիւցազնութեամբ մը կը պաշտպանուի։ Ատկէ զատ այնպէս կը նկատենք թէ չափէն աւելի իրլանտացի զինուորներ ղրկուած են վտանգաւոր տեղեր։ Անգլիական լրագիրներու թղթակիցներէն շատերը կը գովեն անոնց քաջութիւնը, սակայն Սըր Ռըտվէրս Պըլլըր և ուրիշ զօրավարներ բնաւ անոնց անունը չեն տուած իրենց պաշտօնական տեղեկագիրներուն մէջ։ Անգլիա այսօր ամբոխի մեկուսացման մը մէջ կը գտնուի։ Կը խնդրեմ Աստուծմէ որ եթէ Անգլիոյ նպատակն է ջախջախել այդ երկու հանրապետութիւններուն անկախութիւնը, յուսավերջել ըլլայ իր բաղձանքին մէջ։»

Պ. Ռէտմընտէն ետքը խօսեցաւ Բարնէլի նախկին քարտուղարը Պ. Հիլի որ յայտարարեց.

«Իրլանտացիները իրաւունք ունին ըսելու որ Իրլանտայի ինքնօրինութեան ծրագրին ոչնչացման վրէժը լուծուեցաւ Սբիոն Բոբի մէջ։ Պոէրները արդէն քանի մը տեղեր ունէին. Մաճուպայի տօնը ունէին. ակէ վերջն ալ պիտի ունենան Պըլլըրի, Ուօրէնի և Սիմընսի տօնները։» (Նախարարականներուն նստարաններէն կը բողոքեն։)

Զանազան ձայները «Մեռեալի մը վրայ այդպէս խօսիլ ամօթ է» կ'ըսեն։

Աստեղապետը.—Ի կարգ կը հրաւիրեմ «ամօթ» բառը արտասանողները։ Այդ բառը ապօրէն է։ (Իրլանտականները կը ծափահարեն)։

Պ. Հիլի. — Ես չուզեցի յարգանքի պակասութեան մէջ գտնուիլ Սիմընս զօրավարին յիշատակին նկատմամբ։

Իրլանտացի մը. — Անգլիացիները թող տուին որ Սիմընս զօրավարը անպաշտպան մեռնի պատերազմի դաշտին վրայ։

Պ. Հիլի. — Ես ալ միեւնոյն բանը պիտի ըսէի։ Անգլիացիները կռնակնին դարձուցին իրենց մեռնող զօրավարին։ Ո և է ազգ պիտի չկրնայ վստահիլ Անգլիոյ որչափ ատեն որ չարունակէ գաղթային պաշտօնարանին մէջ տիրող հիմակուան քաղաքականութիւնը։ Ատիկա պարզապէս սակարանին քաղաքականութիւնն է։»

Վիճաբանութիւնը քիչ մը շարունակուելէն վերջը Իրլանտացիներուն այդ բանաձեւը մերժուեցաւ 66ի դէմ 368 քուէով։

ՄԷՑՖԷՐԻՆԿ

Մէյֆքինկի անգլիական զինուորները, կ'ըսէ Թայմզին մէկ հեռագիրը, փետրուար 1ին Պոէրներուն ամրոցները բուռն կերպով ռմբակոծեր են։ Պոէրները կորուստ չեն ունեցեր։

ՌՈՒՍԵՐՈՒՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Բեռլինպուրկի Նովոսթի լրագիրը Լէտիսմիթի անձնատուր ըլլալու հաւանականութեանը վրայ, կ'ըսէ.

«Երբ Լէտսմիթ ստիպուի անձնատուր ըլլալ, զինուորական գործողութիւնները Նաթալէն հարաւային Ափրիկէի միւս մէկ մասը պիտի փոխադրուին։ Ասկէ վերջը նուազ հաւանական է որ Անգլիացիները կենան՝ բոլորովին յաղթական ըլլալէ և կամ հարաւային Ափրիկէի մէջ զինուորական գործողութիւններուն շարունակութիւնը անկարելի ընող ո և է դէպք պատահելէ առաջ։ Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ վերջերս կատարուած վիճաբանութիւններէն ետքը մանաւանդ պէտք է խոստովանիլ թէ անգլիական ազգը որոշած է մինչեւ վերջին ծայրը երթալ, և թէ անմիջական խաղաղութիւն ուզող կուսակցութիւնը հաստատ հիման վրայ չի գտնուիր և հեղինակութիւն չունի։

ԲՐՈՓԷՍԷՕՐ ՊԼՈԽ

Նայէ Ցրայէ Բրեսէ հրատարակած է մէկ տեսակցութիւնը Պ. Պլոխի զոր «խաղաղութեան Դեսպանախորհրդի մեծ հայրը» կ'անուանեն, և որ «Անկէ վերջը պատերազմը կարելի՞ է» անուն հատորը գրած է։ Բրոփէսէօր Պլոխ այդ տեսակցութեան մէջ յայտարարեր է որ արդի դրութեամբ զէնքերու պատրաստութիւնը այնչափ առաջ տարուած է որ ակէ վերջը, յարձակող ոյժ մը, յաղողութեան յոյս մը ունենալու համար պէտք է ութ անգամ աւելի զօրաւոր բլլայ՝ յարձակումը կրող կողմէն և կամ ասկէ վերջը ամրացած դիրքի մը վրայ յարձակում անկարելի է։ Պ. Պլոխ կը կարծէ թէ արդի պատերազմին մէջ վճռական ճակատամարտ մը տեղի պիտի չունենայ. նոյն իսկ Բրէթորիայի պաշարումը անօգուտ է, քանի որ Պոէրները իրենց միջոցները այդ քաղաքէն չեն ստանար, այլ շրջակայ գիւղերէն։ Պաշարող Անգլիացիները, կը յարէ բրոփէսէօրը, իրենք իսկ պաշարուելու վտանգին մէջ պիտի մնան. հաղորդակցութիւններն պիտի ընդմիջուին և անօթութենէ մեռնելու վտանգին պիտի ենթարկուին։ Բրոփէսէօր Պլոխ կը յայտարարէ նաեւ թէ Անգլիա մինչեւ որ բաղմաթիւ զինուոր չունենայ. պիտի չկրնայ պատերազմը աւարտել եւ թէ պիտի չկրնայ զանոնք սնուցանել։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐԸ

Ուաշինկթընի լրագիր մը կը ծանուցնէ թէ Մ. Նահանգները մտադիր չեն Անգլիոյ և Թրանսվալի միջեւ միջամտել։ Լա Հէի դաշնադրութեան վրայ հիմնուելով։ Մ. Նահանգաց Մերակոյտին բանաձեւ մը ներկայացուեր է, առաջարկելով ամերիկեան բաղմաթիւ մարտանաւեր ղրկել հարաւային Ափրիկէ, չէզոքութիւնը յարգել տալու և Բոթթուգալի ջուրերուն մէջ ամերիկեան առեւտրական շահերը պաշտպանելու համար։ Մ. Նահանգաց Երեսփ. Ժողովին մէջ երեսփոխան մը յայտարարեց թէ Մ. Նահանգաց մէջ գումարուած միթինկներու թիւէն հաւուելով, կը հակցուի որ ամերիկեան ժողովուրդը ո՛րչափ համակիր է Պոէրներուն։ Երեսփոխանը կը յայտարարէ թէ ինք թէեւ համակիր է Պոէրներուն, սակայն Անգլիոյ համար կը մաղթէ փառք եւ բարի համբաւ, վասն զի ամբողջ աշխարհի անկիւնաքարներուն շահը այնպէս կը պահանջէ։

ՄԻԹԻՆԿՆԵՐ

Հոբեթէնմբերտի մէջ, անցնալ շորեքշաբթի իրիկուն միթինկ մը գումարուեցաւ պատերազմին դէմ բողոքելու համար։ Պ. Լապուչէռ և ընկերվարական հայտնի գլխաւորաբար պիտի բանախօսէին։ բայց ժողովուրդը ընդդիմութիւն մը կազմակերպեց, և միթինկը սկսելէն առաջ, բեմին վրայ յարձակելով գրաւեց և աթոռները տապալեց։ Երբ Պ. Լապուչէռ և միւս առենաբանները ժամանեցին, շատ դժուարութեամբ կրցան բեմին մօտենալ։ Ժողովուրդը որ հոն խռնուած էր, սկսաւ երգել Անգլիոյ ազգային երգը եւ թշնամական ցոյցեր ըրաւ միթինկը կազմակերպողներուն դէմ. յարձակմամբ գրաւեց բեմը. սեղանները ու աթոռները ոտքին անդին նետեց։ Պ. Լապուչէռ և իր կուսակիցները պարտաւորուեցան մաքառիլ, ուրիշ տեղ մը ապաստանելու և ոստիկանութեան օգնութեանը սպասելու համար։ Պ. Լապուչէռ ու նախագահը գլուխներնուն վիրաւորուեցան։ Միթինկը գումարուելիք սրահին մէջ ալ շատ մարդու գլուխը պատեցաւ աթոռներու և սեղաններու միջոցաւ։

ՊՈԷՐՆԵՐԸ

Թրանսվալէն Բարեյուսոյ Գլուխ հասած անգլիական հպատակ մը կ'ըսէ թէ Պոէրները 80,000 հոգի են Բարեյուսոյ Գլուխին հիւսիսային կողմը։ Քիմպըրլի և Սբիոնֆոնթէյնի մէջտեղը 25,000 Պոէրներ ամրացած են. Նաեւ Քոլէզպէրկի ու Սթորմպէրկի մէջտեղը 25,000 Պոէրներ կան։ Էէնկս Նէք, Մաճուպա-Հիլ և Վանրիէէնի անցքը ամրացած ու գրեթէ անառիկ դարձուցեր։ Պոէրները մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք ունին։

ՌԷՆՍՊՈՒՐԿ

Ռէնսպուրկէն անցեալ շորեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն.

«Պոէրները աւելի մեծ գործունէութիւն ցոյց կու տան բոլոր կէտերուն վրայ։ Թնդանօթ կ'արձակեն այն անգլիական կարաւաններուն վրայ որոնք ռազմամթերք և այլն կը տանին Քոլէզբերէն անդին գտնուած բանակետը։ Այս առտու ռմբակոծեցին Բոթթէր Հիլը, բայց առանց արդիւնքի։

—Սպինկէրսֆոնթէյնի մօտ, լեռնոտ մասերուն մէջ հետազօտութիւն մը կատարուած միջոցին, Անգլիացիներէն երեք հոգի վիրաւորուեցան և երեք ալ անհետացան։ Պոէրները հիմա աւելի յարձակողական կը հետեւին։ Դիրք մը գրաւած են Ռէնսպուրկէն Քոլէզպէրկի երկարող ուղիղ գիծին վրայ, և ատկէ էր որ այս առտու ռմբակոծեցին Բոթթէր-Հիլը։ Պոէրները նոր բանակետ մը հաստատեցին Սի-Լօու կիրճին վրայ, Քոլէզպէրկի և Թիլբսթաուէնի մէջտեղը։»

ՏԷՐՈՒԻԹԻՆՆԵՐԸ

Բարեյուսոյ Գլուխէն Լոնտոնի լրագիրներուն ուղղուած հեռագրի մը նայելով, Թրանսվալի ներկայացուցիչ Տոքտ. Լէյտս ծանուցեր է Պոէրներուն թէ առնկնկալ մը պատահ է Անգլիացիներուն այն վայրկեանին համար, եթէ երբեք տեղի ունենայ, երբ Անգլիացիները արշաւեն երկու հանրապետութիւններուն մէջ։ Այդ անակնկալը պիտի ըլլայ եւրոպական միջամտութիւն մը որուն համար Տոքթ. Լէյտս բացարձակ ապահովութիւն ստացեր է տէրութիւններէն։

ԹՈՒԿԷԼԱՅԻ ԱՆՑՔԸ

Փետր. 5ի յարձակումին վրայ սա հեռագիրները ստացուած են Լոնտոն.

Երկուշաբթի առտու Ուօրընը զօրավարին կիսաբաժինը Զուլարթս Բոբի դիմացէն Բոթթիթէրսի ճամբով կը յառաջանար ճակատէն յարձակում մը կեղծելու համար։ Սոսկալի թնդանօթաձգութիւն կատարուեցաւ։ Անգլիացիները 72 թնդանօթ շարած էին։ Կրակը այնչափ բուռն էր որ բլուրներէն մուխ կ'ելէր հրաբուխի նման. բայց Սբիոն Բոբի Պոէրներուն թնդանօթները, որոնք հեռուն ռումբ կ'արձակէին, լռութեան կը դատապարտէին անգլիական թնդանօթներուն մէկ մասը։ Անգլիական երեք վաշտեր կը գտնուին Պրաքֆոնթէյնի մօտերը, Բոթթիթէրս Տրիֆթի դիմացը և հիւսիսային կողմը։ Ասոնք, կարեւոր կորուստներ ունենալէ ետքը, կէսօրին պարտաւորուեցան ետ քաշուիլ։ Այդ էր որ պոէր աղրիւրէ հեռագիրներ ծանուցին թէ Անգլիացիները Մոլէնի ծածաղուտէն ետ մղուեցան՝ խառնիխուռն փախչելով։ Ուօրընն զօրավարին այդ յարձակման ձեւացումը կատարուած ատեն, անգլիական ամրաշէն զինուոմներու վաշտերը ձախ կողմին ծայրը կը գտնուէին, Սէրիթ Տրիֆթի մօտ և կամուրջ մը կը շինէին։ Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի տրամադրելի զինուորները՝ Զուլարթս Բոբի թնդանօթներուն պաշտպանութեամբ՝ առտուն յառաջացան դէպ ի այդ կամուրջը։ Լիթիլբընի կիսաբաժինը անցաւ գետակը և սուիններով յարձակեցաւ բարձունքներուն վրայ, որոնց ամէնէն աւելի արեւմտեան կողմը գտնուողը կը կոչուի Վալ-Քրանց։ Կէս օրէն ետքը հետեւակները տիրեցին այդ դիրքին. սակայն Պոէրները որոնք Տորֆ-Բլոքի բարձր բլուրներուն վրայ թնդանօթներ զետեղած էին, արգելք եղան յարձակումին։ 11րդ կիսաբաժինը, որ Բոթթիթէրս Տրիֆթի հիւսիսային կողմը յարձակում մը կը ձեւացնէր, հարկ եղաւ ետ կանչել։ Այդ կիսաբաժինը նորէն գետակը անցաւ։ բուռն թնդանօթաձգութեան մը տակ։ Հետեւեալ օրը, երեքշաբթի, Պոէրները սաստիկ յարձակում մը ըրին Վալ Քրանցի վրայ և ետ մղեցին բրիտանական զինուորները մինչեւ գետակին եզերքը։ Անգլիացիները նորէն ետ դարձան և սուիններով վերստին գրաւեցին բարձունքները. բայց, այդ անգամուն Սբիոն Բոբի և Տորֆ Բլոքի Պոէրներու ամրոցները բուռն կրակ մը կը տեղացնէին։ Այդ միջոցին էր որ նահանջը հրամայուեցաւ, ինչպէս ծանուցին հեռագիրները։

Թայմզ, խօսելով Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի շարժումին վրայ, կը կարծէ թէ կարելի չէ վճիռ մը արձակել անոր իրական նպատակին համար։ «Սա ստոյգ է որ, կը յարէ Թայմզ, Պոէրները միշտ կը յաղթեն մեզի։ Թուկէյան նորէն անցանք ետ դառնալով. բայց որչափ ատեն որ չվերսկսինք յառաջխաղացութեան, պիտի չկրնանք ըսել թէ Լէտիսմիթի բանալին մեր ձեռքն է։»

Լոնտոնի միւս լրագիրները, ընդհակառակը յուսալից են և կը գուշակեն թէ Լէտիսմիթ ի մօտոյ պիտի ազատուի։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 11 Փետր.—Մոտտէր Ռիվըրէն կը հեռագրեն փետր. 10 թուով.—Լորտը Ռոպէրթս այս առտու այցելեց սկովտացի լեռնականներուն բանակետը։ Լորտը շնորհաւորեց Մաքտոնալտ գնդապետը ու անոր զինուորները՝ վերջին ճակատամարտին ունեցած գովելի ընթացքներնուն համար։ Անգլիական թնդանօթները այս առտու ռմբակոծեցին Պոէրներուն դիրքերը որոնք չպատասխանեցին։ Կը կարծուի թէ Պոէրները փոխած ըլլան իրենց դիրքերը և թէ բազմաթիւ Պոէրներ Քիմպըրլիի մօտ բանակետը գացած են և կամ դէպ ի անգլիական դիրքերը։

—Լրագիրները կ'ըսեն թէ ժուպէռ զօրավարը, վեց հազար հոգիով, կը պատրաստուի յարձակիլ Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի բանակին կողին վրայ։ Թուկէյայի վրայ կատարուած ճակատամարտի մը ատեն Սըր Ռըտվէրս Պըլլըր քիչ մնաց որ ռումբէ մը վիրաւորուէր։ Անգլիացիները նոյն ճակատամարտին ատեն ունեցան երկու հարիւր վիրաւոր։

—Անկարեւոր և անջատ ընդհարումներ տեղի կ'ունենան Քոլէզպէրկի մօտերը, ուր Պոէրները կ'աշխատին խզել Ֆրէնչ զօրավարին հաղորդակցութիւնները։ Անգլիական զինուորներու խումբ մը երէկ ստիպեց Պոէրները նահանջել դէպ ի իրենց դիրքերը Շլինկսֆոնթէյնի մէջ, այդպէս ապահովցնելով անցքը Ֆրէնչ զօրավարին այն զինուորներուն որոնք ռազմամթերք և այլն կը տանին։

ՀԱՅՆՐԻՀ ԻՇԽԱՆԸ.—Գերմանիոյ կայսեր եղբայր Հայնրիհ իշխանը որ Քիաօ Զէուէն կը վերադառնայ, կիրակի իրիկուն Վիէննա հասաւ և կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր եւ արշիդուքսերուն կողմէ։ Զինուորական պատիւներ ընծայուեցան իշխանին, որ կայսեր ու արշիդուքսերուն հետ սիրալիր կերպով ողջագուրուելէ ետքը, Հոֆպուրկի պալատը գնաց, ուր Աւստրիոյ կայսեր հիւրը պիտի ըլլայ։ Ժողովուրդը համակրական ցոյցերով ողջունեց Հայնրիհ իշխանը։

ԵԼԼԱՊ-ՌԷՆԻ ԶՐԱՆՑՔԻՆ ծրագիրը մօտերս պիտի ներկայացուի Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովին։

ԱՆԳԼԻՈՑ Վիքթորիա թագուհին յետաձգեր է Իտալիա կատարելիք ուղեւորութիւնը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Զրոյց կայ թէ Բարիզի արուեստահանդէսին առթիւ Գերմանիոյ կայսրը նաւարաժին մը պիտի ղրկէ Հաւռ։

—Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ տեղուոյն լրագիրներուն կողմէ երկու օրէ ի վեր Ֆրանսական մամուլին դէմ մղուած պայքարը տակաւին կը շարունակէ։ Կ'ըսուի թէ գերման թերթերու մէջ յանկարծակի երեւցած հակաֆրանսական յօդուածները Անգլիացիներուն համար չեն, այլ պարզապէս ազդարարութիւն մը՝ ուղղուած Ֆրանսական մամուլին մէկ մասին և գերման ժողովուրդին։ Քէօլնիշէ Զայթունկն «Ֆրանսայի յատակագիծները» խորագրով յօդուած մը կը հրատարակէ, ուր կը քննադատէ՝ Պ. Տէշանէլի կողմէ Ֆրանսական Ակադիմիին մէջ խօսուած ճառը։ Գերման թերթը կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ մէջ միշտ աչքի առէւ ունեցած են այն վտանգները որոնք կրնան առաջ գալ՝ Ֆրանսայի կողմէ ցոյց տրուած ծայրայեղ ազգասիրութեան դիտումներէն։ «Երբ Երբեակ Զինակցութեան տէրութիւնները, կ'ըսէ գերման թերթը, Բարիզի իրենց դեսպանատուններուն զինուորական կցորդները ետ կանչեցին, ցոյց տուին թէ զգոյշ կենալ կ'ուզեն։ Մէնսիի զօրավարին Մերակոյտի անդամ ընտրուիլը միւս կողմէ հաստատեց թէ Գերմանիոյ երկիւղները անհիմն չեն։ Նաեւ Ֆրանսական նահանգներէն առնուած վերջին լուրերը կ'ապացուցանեն թէ ազգային կուսակցութեան պատկանողները մեծ շարժման մէջ են իբր նախազգուշութիւն՝ թագաւորական մօտակայ ընտրութիւններուն համար։ Վերջապէս Պ. Տէշանէլի ճառը, Ակադիմին մէջ, շահեկան լոյս մը կը սփռէ Ֆրանսայի յատակագիծերուն վրայ։»

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Զորեքշաբթի օրը Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, նախարարապետ Բէլլու զօրավարը, հարցուցմի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը բնաւ չէ արդիլած Ֆրանսացի ուսանողներուն Իտալիա մուտքը, թէ կառավարութիւնը սահմանագլուխին վրայ առողջապահական միջոցներ միայն ձեռք առած էր այդ ուսանողներուն համար և թէ այդ միջոցները միայն Մարսիլիոյ ժամանումներուն համար որոշուած են։

Ֆրանսական լրագիրները կ'ըսեն թէ Ֆրանսացի այդ ուսանողները 370 հոգի էին և Հռոմ կ'երթային նոր դարին յորելեանի տօներուն մասնակցելու։ Իտալիոյ սահմանագլուխին վրայ Իտալիոյ առողջապահական պաշտօնեաները ուղղեր են պատուաստել այդ բոլոր ուսանողները, որով ասոնք նախամեծար համարեր են իրենց տեղերը վերադառնալ։ Ֆրանսական լրագիրները կը կարծեն թէ Պապը պիտի բողոքէ Իտալիոյ կառավարութեան այդ ընթացքին դէմ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.— Իչպէս հեռագիրը ծացոյց, Գերմանիոյ նաւատորմին յաւելման ծրագիրը Երեսփ. Ժողովին կողմէ յղուեցաւ խորհրդարանական յանձնաժողովի մը։ Այդ գործողութենէն առաջ կատարուած վիճաբանութեան մասնակցեցան ծովային նախարար Դեր-Ծովակալ Թիրբից, պահպանողական կուսակցութենէն Պ. Ֆոն Էվվըցով և ազգայնազատական կուսակցութենէն Պ. Պասէրման որոնք առաւել կամ նուազ նպաստաւոր խօսեցան ծրագրին։ Ընկերվարական-հանրավարական կուսակցութենէն Պ. Ֆրոմէ յայտարարեց թէ իր կուսակցութիւնը ամբողջութեամբ կը մերժէ նաւատորմին յաւելման ծրագիրը։ Կաթոլիկ կեդրոնին կողմէ Պ. Շէտլէր խօսեցաւ ի բացակայութեան Տոքտ. Լիպէրի որ ծանրապէս հիւանդ է։ Պ. Շէտլէրի խօսքերը կարեւորութիւն ունեցան, վասն զի ծրագրին քուէարկութեան յաջողիլը կեդրոնին կուսակցութեան երեսփոխաններէն կախում ունի։ Պ. Շէտլէր ըսաւ թէ իր կուսակցութիւնն ալ փափաքող է նաւատորմին յաւելման, բայց ծրագիրը իր ներկայացուած ձեւին մէջ չընդունիր և կ'ուզէ քննել այն միջոցները որոնցմով պիտի հոգացուի այդ յաւելուածական ծախքը։ Պ. Շէտլէր նոր տուրքերու քանկութեան վրայ ալ խօսելով, սա պէս վերջացուց.—«Նաւատորմին յաւելման հակառակորդ չենք, բայց կ'ուզենք գիտնալ թէ ժողովուրդին չահուն համար ի՞նչ լաւագոյն բան կրնանք ընել։»

ՍՈՖԻԱՑԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ Պուլկարիոյ նախարարաց Խորհուրդը նկատելով որ գանձը նպաստաւոր վիճակի մէջ է, որոշեր է ամբողջութեամբ վճարել պաշտօնեաներու ամսաթոշակները, թէեւ նախապէս զեղչ մը որոշուած էր։

—Սոֆիայի հելլէնական նոր ընդհանուր-հիւպատոս Պ. Զալաքոսթա, շաբաթ օրը, հանդիսաւորապէս ներկայացեր է Ցէրտինանտ իշխանին։

ՊԱՌՈՆ ԱՏՈԼՖ ՏԷ ՌՈԶԻԼՏ.—Բարիզէն կը հեռագրեն թէ Պառոն Ատոլֆ տը Ռոշիլտ մեռեր է 77 տարեկան, Մոնսօ փողոցին բնակարանին մէջ։ Պառոնը որ ամառը Ժընէվ կը բնակէր և ձմեռը՝ Բարիզ, տասը օրէ ի վեր ինֆլուէնցայէ կը տառապէր։ Ատոլֆ տը Ռոշիլտ եղբօր որդին էր Պառոն Ալֆոնս տը Ռոշիլտի։

ԺԱՆՏԱԼՈՏ.—Ֆոմպէյի մէջ անցեալ երեքշաբթի 408 հոգի մեռեր են ժանտախտէ։ Մինչեւ հիմայ ամէնէն մեծ թիւը 392 էր։ Սովալներու ժամանումը աւելի ծանրացուցեր է Ֆոմպէյի առողջապահական ընդհանուր կացութիւնը։

ՊՐԱԶԻԼԻԱ.—Պուէնոս Այրէսէն կը հեռագրեն թէ օդերուն սաստիկ ջերմութիւնը կը շարունակէ։ Երեքշաբթի հարիւր հոգի վարակուեր են արեւազարկէ։ Մահերը այնչափ շատ չեն։

Վերջին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Մանսադերի նահանգին մէջքթուպճի Մէհմէտ Սատրի էֆ.։

—Նիւ Եորքի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս անուանուեցաւ Ուաշինկթընի օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ դերհազարապետ Ազիզ պէյ, պահելով հանդերձ այդ պաշտօնը։

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Պուլկարիոյ Բարձ. իշխանին եղբօրորդւոյն Զարթորսքի իշխանին։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Զարթորսքի իշխանին հետեւորդներէն Պ. Զալըսքիի և Մուզի արքային։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Բ. Դրան կայս. Ամէտի դիւանատն քարտուղարներէն Ռէֆիթ պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Բրուսիոյ ու Սաքսոնիոյ արքունեաց դերասան Պ. Ատալպէր Մաթքովպքի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆքատ՝ Մելիք Աշիրէթի ցեղապետ Իպրահիմ փաշայի կիներուն՝ Շէմս ու Ատիլէ հանումներու։

—Իմթիազի ոսկի և արծաթ շքադրամ Եգիպտոսի Խէտիվին եղբօր՝ Մէհմէտ Ալի փաշայի։ Լիւագաթի ոսկի շքադրամ՝ Կ. Պոլսոյ պուլկարական գործակատար Պ. Կէչովի։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.—Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Վեհ. Սուլթանը հրամայած է իր մասնաւոր Արկղէն գումար մը յատկացնել Հիճազ երթալիք կարօտ ուղեւորներու ճամբու ծախքին համար։ Կայս. մասնաւոր թիկնապահ Զէրքէս Մէհմէտ փաշա երէկ Մախսուսէի Հոտեյսա շոգենաւը գնաց, ուր կը գտնուէին մաս մը ուխտաւորներ։ Մէհմէտ փաշա առանց յանձնեց շոգենաւին տոմսակները ինչպէս նաեւ կայս. դրամական պարգեւներ։ Բոլոր ուխտաւորները բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։ Շոգենաւը գիշերուան ժամ 1ին ճամբայ ելաւ դէպ ի Ճիտտէ։

ԹՈՒՐԲԻՍ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Կայս. պատասան քարտուղարներէն Ալի Ճէվատ պէյ և կայս. թիկնապահ Սպասուլսկ փաշա ու գնդապետ Թէվֆիք պէյ, որոնք

—Կէզիրէի մէջ փետր. 2ին տեղի ունեցաւ 1900ի ձիերու մրցումը։

—Եգիպտոսի Խտիվը որուն համար ծանուցուցաւ թէ Ռվասիներու կողմերը ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ, մինչեւ Ռաս-էլ-Սէլիմ պիտի երթայ։ Մարիութէն մինչեւ այդ տեղը ուղեւորութիւնը տասը օր պիտի տեւէ ցամաքի ճամբով։

—Սուտան բնակող Հելլէնները հանգանակութիւն մը կը կատարեն հարաւային Ափրիկէի պատերազմին զոհերուն համար։

—Խարթումի շրջանակին մէջ մօտերս եւրոպական քանի մը վարժարաններ պիտի բացուին։

ՏԻԳԻՆ ԲԱՆՍԱ, Իտալիոյ դեսպանին կինը, վաղը Իտալիա պիտի ուղեւորի։

ԱՆՏԱՌՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀԱՆՔԵՐՈՒՆ նախաբարութեան մասնագէտ խորհրդական կարգուեցաւ հանքի ճարտարագէտ Պ. Ֆոն Լէսպէն որ Վիանգամայն հանքերու վարժարանին մէջ ալ պիտի դասախօսէ։

ՍԱՒՍ.-ԿՈՊՈՒՐԳ.-ԿՈԹԱՅԻ Ֆիլիբ իւխանը ուրբաթ օրը Սոֆիա ժամանեց։

Բ. ԴԻՒՌԸ ծանոյց Մանասդիրի կուսակալութեան թէ Էլասոնայի հելլենական նոր հիւպատոսին պաշտօնը վաւերացած է։

ՊՈՒՐԿԱՋԷՆ կը գրեն Մոնիդհօռի փետրուար 9 թուականով — «Տասնըվինգ օր առաջ, Եր-կոյթի մը մէջ, Պուլկար սպայ մը՝ տեղական Քոէվքի նախատեց տեղւոյն քաղաքապետը՝ Պ. Զէնէվ։ Հարիւրապետ Պ. Զլաթուսթով որ ներկայ էր, զայրացաւ երիտասարդ սպային այդ ընթացքին համար և անոր ուսնոցները խլեց։ Քոէվքի մենամարտ մը պահանջեց, բայց վկաները չկրցան համաձայնիլ որով մենամարտը տեղի չունեցաւ։ Երէկ Քոէվքի հանդիպեցաւ Զլաթուսթովի որուն վրայ չորս անգամ ատէվոլվէր պարպեց։ Վիրաւորին վիճակը շատ ծանր է։ Ոստիկանութիւնը անմիջապէս ձերբակալեց Քոէվքին։ Պուրկազի պահակազօրքերուն սպաները խստիւ բողոքեցին այդ պարագային դէմ։ Քաղաքապետը, որ չէր ուզեր Քոէվքին զինուորական իշխանութեանց յանձնել, վերջապէս նախարարութեան մէկ հրամանին վրայ տեղի տուաւ։»

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ հրապարակներէն առնուած լուրերու նայելով ցորենի ու շաքարի գիները շատ հաստատուն են։

ԵԼՄՍԱԿԱՆ նախարարութիւնը գրեց նահանգաց տէֆթէրտարներուն, որպէս զի փութով տեղեկութիւն հաղորդեն նահանգներու ելմտական կացութեանը վրայ։

ԳԱԼԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Ատանա ղրկուած իսլամ գալթականները հետզհետէ բնակութիւն կը հաստատեն և մէկ կողմէ բնակարաններու կառուցումը առաջ կը տարուի։ Մէրսինի գալթականներու թաղին մէջ մզկիթի մը կառուցուած է։ Տեղւոյն ժողովուրդին օգնութեամբը հողագործութեան յատուկ եզեր և արմտիք կը բաշխուի գալթականներուն։

ՔԱՂԱՔԱՑԵՏՈՒԹԵԱՆ ելմտացոյցին համար կազմուած յանձնաժողովը նոյն պաշտօնարանի հասոյթին երեք տարուան մէջին քանակութիւնը առնելով ըստ այնմ պիտի պատրաստէ ելմտացոյցը։

Բ. ԴԻՒԱՆ կողմէ նորէն հրահանգ ղրկուեցաւ կառավարական պաշտօնատուներուն, որպէս զի ամէն ամիս պատրաստեն ու ղրկեն ամսաթոշակի և ծախքերու համար եղած վճարումները։

ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ.—Երէկ Բ. Դիւռը մէջ իր առաջին նիստը գումարեց այն յանձնաժողովը որ կազմուած է առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշայի նախագահութեամբ։ Այդ յանձնաժողովին կ'անդամակցին Բ. Դրան Պէյլիկճի Նասրը պէյ, իրաւագէտ խորհրդականներէն Հագը պէյ և դատական նախարարութեան կրօնական գործոց տեսուչ Զիվէր պէյ։ Ցանձնաժողովը շաբաթը երկու անգամ երկուշաբթի ու հինգշաբթի օրերը պիտի գումարուի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏԷՐԻ վարչութեան կողմէ երկու պաշտօնեաներ որոնք Զէթինէէ գացած էին՝ Սեւ Լեռ արտաքսուելիք աղերու տուրքին խնդիրը ուսումնասիրելու համար, Շքեղտրա վերադարձեր են։ Խնդիրը կայս. կառավարութեան շահերուն համաձայն կարգադրուելու վրայ է։ Հիմա բանակցութիւն կը կատարուի այդ արտադրումը կատարելու համար առաջարկութիւններ ներկայացնողներուն հետ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Պարսից դեսպանը երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Ռումանիոյ դեսպանը երէկ Բ. Դուռը դնաց և տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՀՆԱԽՈՒԶՈՒԹԻՒՆ.—Պղատի կրթական վարչութեան պաշտօնեաներէն Շեվքէթ էֆ. կայս. կառավարութեան անունով պիտի հսկէ այն հնախուզութիւններուն վրայ զորս Ֆրանսացի Պ. Սէրղաք պիտի կատարէ Պասրայի Թէլլու անուն տեղը։

—Գերմանիոյ համալսարանական ուսուցիչներէն մէկը՝ բրոֆէսէօր Կիւթաւ Կորթէ կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն ստացաւ հնախուզութիւններ կատարելու՝ Էնկիւրիի և Էսկիշէհիրի երկաթուղիի գիծին վրայ Պէյլիկ Քէօբրիւ անուն տեղը՝ հին քաղաքի մը աւերակներուն մէջ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԳՈՆԵԱՐՆԵՐ.— Կ. Պոլսոյ հելլենական դեսպանատունը գրեց Աթէնք թէ հելլէն գոնեաքները Թուրքիա ներածելու մասին ծագած դժուարութիւնները հարթելու համար, պէտք է անոնց նմոյշները նախ ղրկել Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան և հոն կատարուելիք տարրալուծութեան արդիւնքին վրայ ձեռնարկել առաջմանց։

ՄԷՏԻՆԷի զինուորական նոր հրամանատար կայս. Թիկնապահ Հաճի Օսման փաշա երէկ իրիկուն իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Մախսուսէի Հոսիյտա չոգենաւով։

Կ. ՊՈԼՍՈՑ ոստիկաններու վերատեսուչ Մազհար պէյ որ շաբաթէ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով երէկ սկսաւ իր պաշտօնատեղին յանձնել։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին ուսուցիչներէն գերմանացի Ռիտէր էֆ. որ արձակուրդով Գերմանիա կը գտնուի, քանի մը օրէն մայրաքաղաքս պիտի գայ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Մալաթիոյ գաւառին Պէհէսնի գաւառակին մէջ յունուար 26ի գիշերը արեւմուտք երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է, սակայն մեծապակար հետեւանք մը չէ ունեցեր։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻի ԳԻԾ.— Ֆրանսացի դըրամատէր մը կայս. կառավարութեան դիմեր է՝ Թէքիրտաղի և Տէտէ Աղաճի միջեւ երկաթուղիի գիծ մը շինելու համար։

ՄԱՆԱՍԴԷՐԻ ռումանական հիւպատոսը, անցեալ երեքշաբթի իրիկուն սեղան մը տուեր է, ի պատիւ նահանգին կուսակալ Ապտիւլքէրիմ փաշայի։ Ներկայ գտնուեր են նաեւ տեղւոյն ռուսական հիւպատոսը և ուրիշ հրաւիրեալներ։ Ցետոյ երեկոյթ մը տրուեր է, որ տեւեր է մինչեւ գիշերուան ժամ 6։

ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ.—Բժշկական ժողովին մէկ որոշման համաձայն, կիրակի օրը, Շիշլիի հրեաներու գերեզմանատան մէջ յիշատակագիր մը դրուեցաւ Տոքթ. Տավիտ Բարտոյի գերեզմանին վրայ։ Տոքթ. Բարտօ բժշկական ժողովին հիմնադիրներէն մէկը եղած և երկար ատեն վարած է անոր ընդհանուր քարտուղարի պաշտօնը։

ՔԻՐՄԱՆՇԱՀի օսմ. հիւպատոս Ահմէտ Համտի պէյ երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը հրահանգ ուղղելով բարձրագոյն ու երկրորդական բոլոր վարժարաններուն ծանոյց թէ բացակայ գտնուող ուսուցիչներուն ամսաթոշակներէն զեղչ պիտի ըլլայ օրականի հաշուով։ Ատկէ զատ մէկ ամսուան մէջ, առանց օրինաւոր պատճառի բացակայ եղող ուսուցիչները հրաժարած պիտի նկատուին։ Նախարարութիւնը ծանոյց թէ դասախօսութիւնները պէտք է կատարուին Մէարիֆի կողմէ ընդունուած գիրքերով։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ Սբորթիկ Քլիւպին, կայս. իրատէի մը համաձայն, շաբաթը մը ընդարձակուած է այն հանգանակութիւններուն համար զորս Թուրքեւհելլէն պատերազմին ետքը կատարած էր՝ օսմ. զինուորներէ մեռածներուն, որբերուն և այրիներուն համար։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութեան ելմտացոյցին վրայ դուռմար մը աւելցուած է՝ պաշտօնեաներէ ոմանց ամսաթոշակներուն վրայ յաւելում մը ընելու համար։

ՖԻԼԻՊԷի Սթէնմաքօ փողոցին մէջ կասկածելի կնոջ մը տուներէն մարդու ոսկորներ գտնուած ըլլալով, ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկեր է։

Կ. ՊՈԼՍՈՑ դեղարաններուն քննիչ կարգուեցաւ Պէրութի նահանգին առողջապահական քննիչ Թահիր էֆ. փոխանակ վախճանեալ Սպտիւրրահիմ էֆ.ի։

ԽԱՍԳԵՂի մէջ, առջի օրը, ձերբակալուեցան Իսաք, Ավրամ, Եաքօ ու Նիսիմ անուն Հրեաներ, որոնք տեղւոյն հայոց գերեզմանատունէն երկաթէ վանդակներ գողցած էին։

ԱԹԷՆԱՑԷՆ, առջի օրը, յոյն մը մօտակայ ագարակ մը երթալու ատեն, տեսաւ թէ քանի մը չուներ կը գիշատեն վեց-եօթը ամսուան տղու մը մարմինը։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ տղան խեղդամահ ըլլալէ ետքը փողոց նետուած է։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին ոճրին հեղինակները երեւան հանելու համար

ԹՐԱՄՈՒԻի կառք մը, երէկ Թագսիմէն Ղալաթիա երթալու ատեն, Կալաթա Սէրայի առջեւ Եանի անուն մարդ մը կոխտելով վիրաւորեց։

ԿԱՏՂԱԾ ԿԱՏՈՒ —Առջի օրը, Ղալաթիոյ մէջ, կատղած կատու մը յարձակեցաւ առողջապահական քննիչ Բասիմ փաշայի քարտուղարին Ապտուլլահ էֆենտի էֆ.ի վրայ և քանի մը տեղերէն խածաւ։ Կատուն խածաւ նաեւ ոստիկան Իհսան էֆ.ն որ օգնութեան փութացած էր։ Վերջապէս կատուն բռնուելով բժշկական վարժարանը ղրկուեցաւ։

ԳԱՍԷՄ ՓԱՇԱՅԻ կողմը, առջի օրը, գրաստ մը տապալեց Էմինէ անուն կին մը որ գլուխին երկու տեղէն վիրաւորուեցաւ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ կրկին անգամ դատեց Լասիմոս անուն նպարավաճառ մը որ Ղալաթիոյ մէջ Սիմոն անուն մարդը սպանած ըլլալուն համար տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած բայց վճռաբեկ ատեանը ջնջած էր այդ վճիռը։ Եղեռնադատ ատեանը վերահաստատեց իր նախորդ որոշումը։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ

երեսունրուբ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, հանգուցեալ մուխթար Ցակոբ աղայի տունը։

ԱՂԳԱՅԻՆ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Եգիպտոսի գաւառային վարչութեան ատենապետ Տիգրան փաշա, այս առաւօտ հեռագիր մը ուղղած է Ս.Պատրիարք Հօր՝ որուն մէջ կը խնդրէ որ փութացուի Եգիպտոսի Նորընտիր առաջնորդ Դուրեան Տ. Եղիշէ Սրբազանի ընտրութեան խնդրին կարգադրութիւնը։

Ամուսնական դատերու քննութեան համար Խառն ժողովին կողմէ կազմուած յանձնաժողովը որ հրաւիրուած էր իր նիստը գումարել այսօր Աղգ. Պատրիարքարանի մէջ, չկրցաւ գումարուիլ, որովհետեւ անդամներէն միայն Զայեան էլիաս էֆէնտի ներկայ էր։ Ցովհաննէսեան Տ. Գրիգորիս սրբազան արդէն յանձնաժողովին անդամակցութիւնը չէր ընդունած, իսկ Մակունի Տ. Վահրամ սրբազան և Խըտրեան Գրիգոր էֆ. բացակայ էին։

—Կիպրոսի որբանոցի վարչութիւնը 10 ուչիմ որբեր ուղղած է Պատրիարքարանէ, նոյն որբանոցին մէջ դաստիարակուելու համար։

Կիպրոսի որբանոցը մէկ քանի յաջող շրջանաւարտներ ունեցած է, որոնցմէ մէկը արդէն ուսուցչութեամբ կը զբաղի։ Ուրիշ մըն ալ Բարիզ ղրկուած է ուր Գեղարուեստից վարժարանը կը յանձնէ բարիզարնակ ուսանողներու պաշտպանութեամբը։ Կը լսենք թէ Սսոյ վիճակէն պիտի ղրկուին ուղղուած 10 որբերը։

—Աղգ. Հիւանդանոցի ի նպաստ կազմակերպուելիք նուագահանդէսի արտօնութիւնը եկած և Պատրիարքարան հաղորդուած ըլլալով, հարկ եղածը պաշտօնագրով մը պիտի ծանուցուի Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան։

—Անցեալ կիրակի առտու Պարտիզակի եկեղեցւոյն մէջ պատարագեր է Արմաշու դպրեվանքի միաբան Տ. Թորգոմ վ. Գուշկեան։ Այս օրերս Պարտիզակ այցելած է նաեւ Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Ստեփան եպիսկոպոս՝ և այդ կիրակի օրը, գիւղին թաղականներուն հետ Ս. Մինաս ելլելով, անկէ մինչեւ դպրոց ջուր բերելու համար կարգադրութիւն մը ըրեր է։ Նոյպէս մտադիր է եղեր բաղնիքի գործը առաջ տանիլ՝ գլխաւորաբար կանանց լսարանի ընկերութեան նպաստով։

— Ուրֆայի մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ. «Վերջերս Տիարպէքիրէն հոս հասան երկու ընծայացուներ՝ Մխիթարեան Տ. Խորէն Սրբազանէն քահանայ ձեռնադրուելու համար։ Առաջինը՝—Տէրունեան Տ.Մաղաքիա Եպիսկոպոսի եղբայրը՝—ինչպէս կ'իմանանք,— կաղանդի շաբթուն՝ Տ. Ցովհաննէս (Տէրունեան) անուամբ՝ Ս. Կիրակոս եկեղեցին, ու երկրորդը՝ — Տիարպէքիրի Աղգ. վարժարանաց ուսուցիչներէն — Ս. Մննդեան Ճրագալոյցի օրը, Պետրոս (Վարդանեան) անուամբ՝ Ս. Սարգիս եկեղեցին պաշտօնավարելու համար քահանայ ձեռնադրուած են։

«Թէեւ երբեմն Հռոմէական եկեղեցին մերթընդմերթ բաւական կարող ներկայացուցիչներ ունեցած է հոս, բայց վերջերս երկար ընդմիջումէ մը յետոյ՝ նոր հաստատուած շատ սահմանափակ դիրք մը ունի քաղաքիս մէջ, ուր հիմա ընդամէնը գրեթէ 100-120 տուն հռոմէականներ կը գտնուին՝ 4 եկեղեցիներու վրայ բաժնուած, որոնք են Լատին, Հայ-Հռոմէական, Ասորի-Հռոմէական և Քաղդէացի-Հռոմէական։ Վերջինը հոս որոշ ներկայացուցիչ չունէր. միայն քանի մը ամիս առաջ Քաղդէացի-Հռոմէական կրօնաւոր մը հոս ղրկուելով՝ տուն մը գտնց առժամեայ մատուռի վերածելով և իր մօտ մակաղեց 100-120 տան մէջ ցրուած 15 տուն Քաղդէացի։—Հռոմէականները։ Այս թիւը ինչքան ալ անկարեւոր ըլլայ, պատիւ կը բերէ սակայն իր որոշ ազգութեան պահպանումին հոգածու կղերականին։

«Քաղաքիս Հռոմէական չորս հասարակութեանց մէջէ ամէնէն սակաւաթիւն են Հայ-Հռոմէականները որոնք 8-10 տուներէ միայն կը բաղկանան։

«Ցունուար 10ի գիշերը՝ տարիներէ ի վեր չտեսնուած առատութեամբ ձիւն իջաւ բովանդակ գաւառիս մէջ։ Օդը՝ համեմատապէս խստաշունչ չէ. ձիւնհալն իսկ աստիճանաբար տեղի կ'ունենայ հիմակ, հիւթաւորելով երաշտ տարիներէ պաւաքած գետինը։ Գարնիները՝ ամառուան յատուկ իրենց ձիւնի ամբարանոցները «կշտացնելնդ» լեցուցին՝ այնքան առատ որշափ թերեւս պատեհութիւն չէին ունեցած լեցնելու 1879ի սոսկալի ձմեռէն ի վեր։»

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ՝ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Հաճութեամբ կը հրատարակենք ստորեւ երկու նամակներ որոնք Հարանեկան հանդէսի մը առթիւ, Աղգ. Հիւանդանոցին եղած նուիրատուութիւն մը կը ծանուցանեն, տեսակին մէջ առաջինը՝ եթէ չենք սխալիր։ Ջերմաջէս յանձնարարելի օրինակ մըն է ասիկա, որուն հետեւելով ուրախութեան վայրկեաններու մէջ ալ պիտի յիշած ըլլանք Հիւանդանոցի պատրսպարելները, հարսանեկան հանդէսներու առթիւ «փոխան ծաղկեպսակի» նուիրատուութիւններ ընելով Աղգինցանը։

Ահաւասիկ այդ երկու նամակները.

* * *

«Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Եղիա էֆ. Շահպազ բարեհաճած է (5) հինգ Օսմ. ոսկի նուիրել Հիւանդանոցիս, փոխան ծաղկեփունջի վասն հարսանեաց Արամ էֆ. Ց. Գարամանեանի ընդ Աղն. Օրիորդ Մինոի Մ. Հարեանցի, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի օր։ Բարեսէր նուիրատուին կողմէ առ Հոգաբարձութիւնս ուղղեալ գրութեան պատճէնը ներփակ հաղորդելով՝ Հոգաբարձութիւնս կարկ չը տեսներ իր կողմէ բառ մը աւելցնել, զի գործը ինքնին կը խօսի, այլ կը խնդրէ որ բարեհաճիք զայն եւս հրատարակել որպէս զի թէ՝ սոյն և թէ՝ յետ այսօրիկ տեղի ունենալիք հարսանեաց առթիւ բարեկամք հետեւելով նորա օրինակին՝ յիշեն Հաստատութեանս հաղարէ աւելի պատսպարեալները։» (Հոգաբարձութիւն)

* * *

«Առ պատուարժան Հոգաբարձութիւն Ս. Փրկիչ Աղգ. Հիւանդանոցի

Աղնուաշուք ատենապետ էֆէնտի

«Աղգիս գթութեան տան յարգանուն պէտքերուն ի դարման, ուրախալի է տեսնել որ յարմար միջոցներով և պատշաճ առիթներով սոյն հաստատութեան համար նիւթական նպաստներ հայթայթելու բարի սկզբունքը հետզհետէ ընդհանրանալու վրայ է ի մեզ։ Մտածեցի որ յարմարագոյն առիթ մըն ալ կը կազմեն հարսանեկան հանդէսները որոնց առթիւ նուիրուած ծաղկեփունջերու փոխարէնը եթէ յատկացուի ի նպաստ սոյն Հաստատութեան, արդարեւ բաւական կոկիկ ու հաստատուն հասոյթի նոր աղբիւր մը ապահովուած կ'ըլլայ, և կարծեմ թէ այս մասին ո՛ և է անպատեհութեան պատճառ մըն ալ չկայ, քանի որ այս եղանակաւ փոխանակ վաղանցիկ ծաղիկներու խափուսիկ փայլին, հաղարաւոր պատսպարելոց աղօթից մրմունջները պիտի բարձրանան նորապակ ամուլից երջանկութեան համար։ Ահա՛ այս անկեղծ զգացմամբ կը փութամ ներփակ մատուցանել հինգ օսմ. ոսկի՝ փոխարէնէ ծաղկեփունջի, աղնիւ բարեկամներէս Յարութիւն էֆ. Գարամանեանի և Մագուստ էֆ. Հարեանցի զաւակաց Արամ էֆ.ի ընդ Օր. Մինոիի յայտառաջիկայ երկուշաբթի օր տեղի ունենալիք հարսանեկան հանդէսին առթիւ։

«Ընդունեցէք տէ՛ր, խորին մեծարանաց հաւատիքը։» Եղիա Շահպազեան

Կալաթա, 31 Յունուար 1900

ԿԵՆՑԱՂԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԽՆԴԻՐ ՄԸ

Ռօտսօթոցի մը որ կ'երեւայ թէ մրտմտուք չունի բնաւ, այս օրերս նշանուած ըլլալով չփոթեր մնացեր թէ մատանին ա՞ի թէ ձախ ձեռքը մատանեմատին դնէ։ Եւ ազատելու համար այդ չփոթ վիճակէն, կը փափաքի լսել կենցաղագէտներու կարծիքը։ Այս մասին մեր մտածածը մեզի վերապահելով, պատրաստ ենք հրատարակելու մեզի հասած պատասխանները, պայմանաւ որ շա՛տ կարճ գրուած ըլլան։

ԱԶԴ

Ծանօթ վաճառական-դերձակ կարապետ էֆ. Պոյաճեան և շապկագործ Մինասյէլ էֆ. Ցէր. Դաւիթեան՝ որոնց Վոյվոտայի պահականոցին կիրը գտնուող խանութը այրած էր քովի շէնքէն հրդեհ ծագելուն հետեւանքով, իրենց բազմաթիւ յաճախորդներուն կը փութան ծանուցանել թէ առ ժամանակեայ կերպով հաստատուած են Ղալաթիա, Իզմիրլի օղլու խան, թիւ 10 սենեակը։ 2—10

Հեռագիր

ԱՑՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ,—12 փետր.—Մորնինկ Բոսթ, խօսելով այն այցելութեան վրայ զոր Գերմանիոյ Կայսրը անցեալ օր տուաւ Պէրլինի անգլ. դեսպանին, կ'ըսէ թէ Վիլհէլմ կայսեր նպատակն էր իր միջնորդութիւնը ընծայել հարաւ-ափրիկեան պատերազմին համար և թշնամութեանց դադարում մը ձեռք բերելու ջանալ։

—Հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Պոէրները Թուկէլան կ'անցնին և շարժում մը կը կատարեն՝ Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի բանակին կողին վրայ յարձակելու համար։

—Անգլիական լրագիրները կ'ըսեն թէ բազմաթիւ պոէր կիներ իրենց էրիկներուն հետ պատերազմին կը մասնակցին։

—Բազմաթիւ Պոէրներ Քիմպըլիի շուրջը կը համախմբուին։ Քաղաքին ռմբակոծութիւնը վերսկսած է։

ՄԱՐԹԻՆԻԿ

ԲԱՐԻԶ.— Ֆոռ տը Ֆռանսէն այսօր առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մարթինիկ կղզին մէջ չփոթութիւններ ծագած են։ Կառավարիչը անկարող ըլլալով բարեկարգութիւնը վերահաստատելու, հեռագիր մը ուղղելով Ֆրանսայի գաղթային նախարարութեան, պաշտպանութիւն խնդրեր է։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ Խորհրդարանը այսօր սկսաւ վիճաբանել՝ Սամոայի, Թոնկայի ու Զանզիպարի թագուհւոյն վերաբերեալ դաշնադրութիւններուն վրայ։ Նշանակութեան արժանի միջադէպ մը չպատահեցաւ։

ՄԵՐ ԹԵՐԹԵՐԸ

Նիւթերու առատութեան պատճառաւ այսօր ստիպուեցանք յետաձգել մեր թերթերուն հրատարակութիւնը։ Վաղուան թուով երկու թերթերն ալ միասին պիտի հրատարակենք։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Ֆոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	14 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	25	17
Ամէնէն վար գին	»	25	14
Ռումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	124	75
Ամէնէն բարձր գին	»	125	12 1/2
Ամէնէն վար գին	»	124	50

ԲԱՑՈՒՄ 1 Փետր.

Օսմ. Ֆոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ֆ. Կ.	25	14 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	124	— 3/4
Օսմանիյէ		430	—
Ռէժի		290	—
Օսմ. Պանքա		12	87
Ֆռէտի ժէնէրալ ՕՈՒմ.		2	34
Ոսս. Օթ. Շանմ է Վալէօռ	Ռ. Ո.	0	06
Օսմ. Ճպահ. Ընկ.		4	17 1/2
Թրամուէյ բաժնեթ.		685	—
» ժուիսանս		225	—
» պարտատ.	Ֆր.	483	—
Ֆարսի Կ. Գոլսոյ	»	475	—
Թրանսվալ	»	57	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	06
Ռոլ էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմցի	»	51	08 1/2
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	12
Մէճիտիէ	»	96	—
Բուլգիր ղղթադրամ	Օ. Ո.	8	60

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	32 1/2
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	22	22 1/2
» » » չէք	»	22	82 1/2
Գերլին անտոկոս չէք	Մարք	18	54
Վիեննա չէք	Ֆիորի.	21	89

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 12 Փետր.

Օսմ. Ֆոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	40
) զոց.	»	23	35
» » » Բ.	»	46	50
» » » Գ.	»	26	37
Օսմանիէ	»	429	—
Ռումէլի երկաթուղի	ֆր.	126	75
Օսմ. Ռէժի	»	289	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	572	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	100	75
Ֆռէտի Լիոնէ	»	1038	
Իտալական Ռանթ	»	93	25
Պպանիական արտաքին	»	68	90
Թրանսվալ	»	56	25
Հէք Լոնտոնի վրայ	»	25	190
Դրամագղջ	»	03	50

ՊԵՐԼԻՆ, 12 Փետր.

Ռուպլը	»	216	30
Ռումէլիի երկաթուղի	»	122	50
Ռնատ. երկթ. պարտատոմսագիր	»	—	—
Ֆռանս. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	300

ՎԻԵՆՆԱ, 12 Փետր.

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	212	30
Ռումէլիի երկաթուղի	»	125	30
Օսմ. Ռէժի	»	139	—

«ՃԱՇԱՐԱՆ ԱԼԷՔՍԻ»

ՂԱԼԱԹԻ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, Թիւ 39

(Թրամվէյի Սթասիոնին դէմը)

Պ. Ալէքսիս Բրէթաս՝ «Քիւչիւք Այնաբ» ճաշարանին նախկին տնօրէնը, վարձած ըլլալով Պէշիկթաշի Թրամվէյներու սթասիոնին դէմի «Արթէմիս» ճաշարանը բոլորովին վերանորոգած ու շքեղացուցած է զայն, և անունը դրած է «ճաշարան Ալէքսի»։

Այս նոր ճաշարանը բացուած է անցեալ դեկտ. 16/28էն ի վեր և Պ. Ա. Բրէթաս իր գերազանց վարպետութիւնը դրած է յաճախորդներու տրամադրութեան տակ, որոնք, այդ առաջնակարգ ճաշարանին մէջ է՛ն լաւ և է՛ն համով կերակուրները պիտի գտնեն։ 13—16

ԻՐԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին

1828
L'UNION
DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն

Ընկերութեան գրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Յունկարիոյ Տնօրէն
Սէմոն էֆ. Քայսէրլիան
կենաց ճիւղին տեսուչ Մէհրան էֆ.
Տէր Նէրսէսեան
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թահտապուրուն Խան, Օսմ. Պանքային դէմ։

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի ապահովութեանց դիւրութեան համար։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ ՊԱՐՏԷՐԻ

1881 Դեկտեմբեր 8|20ի Կայս. Իրատէով թողեալ հասոյթք

ԺԸ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ—ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1899

ՏՈՒՐՔԵՐ	Զուտ հասոյթներ Գաւառային վարչութեան ծախքերը զեղչելէ եսէր: 1899 Դեկտեմբերի հասոյթներ Օսմ. ոսկի		1898 Դեկտ.ի հասոյթները Օսմ. ոսկի		Գումար 1899 Դեկտ. 31է Օսմ. ոսկի		Գումար 1898 Դեկտ. 30է Օսմ. ոսկի	
Վերջին անգամուրդի Տուրք — Ծխախոտ (յետամնացեալներ զանձում)								
Աղ								
Դրոշմաթուղթ	71,505	62	84,803	40	969,343	20	1041362	19
Ոգելից ըմպելիք								
Զկնարան								
Մետաքս								
Հասոյթք Բէժիէն	187,500	—	187,500	—	750,000	—	771,377	62
Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն	7,500	—	7,500	—	75,000	—	76,480	66
Ծխախոտ (մենաշնորհ) Բէժիի շահուց մասնակցութիւն					51,298		51,298	
Ցաւելուած կիպրոսի հասութից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրէ զոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով		—		—	110,000	—	101,350	88
Արեւ.Ռումէլիի տրկն.հարկէն		—		—	25,000	—	25,000	—
Թէսալիքի տուրք, Մաքսատունէն փխնկը. Վճրլի. Սերպիոյ,Դարատաղի,Պուլկարիոյ եւ Ցունաստանի բաժին ինկած պարտք								
Համագումար	266,505	62	279,803	40	1980641	20	2066869	35
ԳՈՒՄԱՐՔԻ Նախորդ ամսուան վերջը								
Նախորդ տարեշրջանի վերջը								
Ընդհ. համագումար								

	Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի	
1890 ապրիլ 18/30ի պայմանագրով նախատեսուած 4 % պարտ. Ցուղթերու առ հաշիւ վճարուած գումարներ:	215,250	—	215,250	—
Ֆոնսոլիտէ պարտքին եւ Արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն տկսին. հմ

ԷՔԻԹԱԳԼ

Ամերիկեան ապահովագրական ընկերութիւն կենաց

Աշխարհիս Էն հարուստ և Էն հզօրը

Տնօրէն Թուրքիոյ, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Անանիատի խան

Ի դէպ մահու ապահովագրութիւն

Միայն 20 տարեվճարով

Մահուան պարագային տարեվճարը կը դադրի

(Vie 20 primes)

ՕՐԻՆԱԿ

Տարիք 35. գումար 100,000 ֆրանք ի դէպ մահու վճարելի

Ուրիշ ընկերութեանց թարիֆի համաձայն տարեվճարն է ֆր.		4140
Էքիթալ ընկերութեան » » »	»	3408
Տարեկան տարբերութիւն ի նպաստ էքիթալի	ֆր.	732
20 տարուանմէջ » » »	»	14640
100էն 5էն բաղադրեալ տոկոսով	»	25414

Այսինքն աւելի քան 6 տարեվճարի խնայողութիւն մը

Ի ՆՊԱՍՏ ԷՔԻԹԱԳԼԻ 489

ԸՆՏԻՐ ԳԻՆԻՆԵՐ

ՍՈՒՐԻԱՍԵԱՆ ՄԱՌԱՆ

Ղալաթիա, Եուսուֆ Իզեդդին խան թիւ 2 եւ Մարիգիւղ Խնամիրեան Միհրան էֆ.ի մթերանոցը

Սուքիասեան էֆ. ծանօթ հայ գինեգործ, այս ձմեռ եւս ի վաճառ հանած է նախորդ տարիներէ աւելի ընտիր տեղական գինիներ սպիտակ և կարմիր, դեղչեալ գիներով:

Սուքիասեան զուտ գիններու յատկութիւնը վկայեալ է արդէն համբաւաւոր բժիշկներու կողմէ. կ'արժէ գործածել նոր տարւոյ սեղաններու վրայ, նոր ոյժ և ոգեւորութիւն ստանալու համար:

15—20

ՆԷՎԱԶԻԼԻՆ

Ալ չպիտի դանդաղիք ՀԱՐԲՈՒԽՔ. Ֆրանսայի առաջնակարգ քիմիագէտներէն մին, յաջողած է գտնել այս յատուկ, առաղկացուցիչ հիւանդութեան անմիջական դարմանը և մշակած է զայն արեւելեան բառով մը՝ ՆԷՎԱԶԻԼԻՆ անուամբ: Նէվազիլինի ազդեցութիւնը անմիջական է և գործածութեան եղանակը դիւրին. ամէնէն յատուկ ՀԱՐԲՈՒԽՆ ու ամէն կարգի գլխու ցաւերը անմիջապէս կը բժշկուին յիշեալ դեղին շնորհիւ: Ցայտնի է որ կուրծքի, թոքի և շնչառական դրծարանների հիւանդութիւնները, թոքախտը, կրծատապը և մինչեւ իսկ թոքախտը, երկար ատեն անխնամ թողուած հարբուխէ առաջ կուգան: Նէվազիլին ամէնէն սոսկալի հարբուխը վերջնականապէս բուժելով, կ'ազատէ մարդս սոսկալի հիւանդութիւններէ:

ՆԷՎԱԶԻԼԻՆը չքեղապէս պատրաստուած դեղ մըն է որ ՀԻՆԳ դրուշ գնով կը ծախուի հետեւեալ տեղերը:

Կ. Պոլիս, Պահէֆ Գարու Գասապեանի դեղի մթերանոցը. Մէրամէթճեան դեղարանը, Մէղիքիի և Լինոյի դեղի մթերանոցները, Բերա Քանդիլի Անգլիական դեղարանը և Գիւշիւքեանի Կ. Պոլսոյ, Բերայի և Ղալաթիոյ դեղարաններն և մայրաքաղաքիս ու գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ: Իւրաքանչիւր անգամի համար մէկ բրիճի հատիկի չափ առնելու է: 22—30

ՔԻԻՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

Ուչ ափոշ եկաս անգամ կը քանի Լիվերբուլ Ճլանտայի Փոս

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գոթնիա	4561
Եդրուրիա	7718	Մաճարիա	3574
Մէրվիա	7391	Մարաւոն	2403
Ուրանիա	7268	Նուսս	2393
Բաւարիա	5587	Մարակուսա	2166
Սէֆոլանիա	5547	Թարիֆա	2246
Խալիա	4809	Բալմորա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտա	1894
Ալէքսը	3448	Մարօգգօ	1352
Գէլասար	1876	Գամբանիա	1235
Սէրբալրի	1644	Լուքանիա	1296
Գոգալանիա	4845		

Շէրպուրը չոգենաւը, նաւապետ Քարլինս, ընդհ. վաճառքով Լիվերբուլէն հոս կը սպասուի դէպի փետր. 17 (Ն. Տ.):

Դիմել առ. *ՀՆԻԼ և ՍԻՍԷՐ*

Joly et Seager

Մէյմանէֆի խան, թիւ. 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 571

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ո Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 *ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ* 396

(Եանի դարպասի վրայ յուշէ, հիւր Զէյտունցոյ դիմ.)

Կասարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասասիկ ցաւած ակառաներն ալ անվնաս կը լեցնեն. յաւէրծներ և ճեղքած կրծատաթաղ պայմանաւ:

Ներհանար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակառաներ կը պատրաստեն, յոր և նման բնականի, դէմի յնարդանին քա-տրէն, ծամելոյին, և պէտ պրպտանելոյն երաշխաւորեալ:

Բերանի հիւանդութիւնք կասարելապէս կը բուժուին ինչպես նաեւ թքամրեցուցիչ գեղերու և ամենակասարելագործեալ աթոռներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ե. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (Գիւր- Ֆ. Ս.) ինչպես նաեւ ամէն օր, (Գիւր- Ֆ. Ֆեր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին:

Գասդէրեցիք կրնան գալեալ իւրեանց բնակարանն, Ֆր- 1 Խրիսթի փոս:

QUINA LAROCHE

Նիհար, ժաղտոյն և ախորժակ չունեցող տղոց ու կիներու և հիւանդութենէ նոր ազաքնածներու համար, ըստ բժշկութեան, ամէնէն ազդու դեղը պղղպատն ու քինինն է: Պղղպատը արիւնը կը թարմացնէ և կ'ուժեղցնէ. իսկ քինինը՝ սատմոքսին պաշտօնը կը դիւրացնէ: ՔԻՆԻՆ ԼԱՐՈՇ, այդ երկու ազդու դեղերէն բաղկացած ըլլալով իր նմաններուն մէջ ամէնէն առաջինն ըլլալը կը հաստատէ այն 16,600 ֆրանքի պարգեւը զոր ստացած է Ֆրանսական կառավարութենէն: Քինա Լարոշ կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը գտնուի:

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուականը

(20 սէֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ

Պ. Ալպէր Սիմրնս

Ցակոբեան խան, Վօյվոտա փողոց Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Օկկերութեան կեդրոնատեղին կա ՈՒԻՍ ԵԷՆԻ խան, Քարաքէյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի հովանոցը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօխ Մարբուճճըլար, Զարշըլը խան, Թիւ 21 194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇ

ԸՆԴՀԼ ՀԷՅԼ, Կ. Պոլսոյ և Օպրեայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօսօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Բօզարիօ	186
Ալէքսօ	3607	Գենկօ	2906	Կրետնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անտէլօ	1541	Գօրգօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Ցիրիթօ	1735
Արիօսզօ	2377	Ֆրանսա	4811	Հիտալկօ	1581	Միքրանօ	3557	Միվլիօ	1193
Գասանօ	1322	Ֆօմինօ	937	Հանտու	3720	Մելօ	1057	Սբէրօ	1200
Գօրօտիքնօ	1264	Ֆաւրօ	2883	Հօրազիօ	3600	Մօնդէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրասլօ	1076	Ֆրաքօ	1713	Հաւմպէր	586	Մեսրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Գրիլնօ	841	Ֆինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Քօքիթ	3827
Գընֆալլ	4481	Խալրօ	2464	Իտանօ	5540	Օճիօ	4100	Քօլէտօ	1470
Դէլրօ	1671	Լեսոբրատօ	1520	Ջրանօ	1080	Օնոմարիօ	4036	Քօրբիտօ	437
Դալիքաս	1337	Լիրազօ	1481	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Դամէօ	1244	Ֆլաւրօ	954	Քօլրինս	2307	Բալէրմօ	1637	Վասրօ	1914
Դազօ	1094	Ֆինլանտ	1833	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վլօրօ	1289
Զիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Բրիանթօ	2229	Վօլթուրնօ	2395
Միսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանօզ	2272	Բինամարա	1663	Եէտօ	1850
Նլիօ	2697	Կալիէօ	3080	Լիվօրնօ	1643	Բօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Գիրանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Բամէօ	1789		

Մաթբիլլ չոգենաւը, նաւապետ Ճօնսընը, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻՋՕ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլեթ խան, Ղալաթիա

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՅԻՆ ԸՆԿ.

Ամենամեծ Միջազգային Ընկ.ն

Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն Յերուսալիմ

Բարիք 1 և 3 Լը Բէլլիէ փողոց (Գուվան ամ գ'ինդալիէնի անկիւնը): Ընկերութեան չէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակները առժամապէս փոխադրուած են Նոր-Ցամ ամ Վիքտորիա փողոց Թ. 42:

1898 *Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան գումարն է մէկ միլիարդ քառասուն միլիոն ֆր.: Ապահովագրութիւն որ կը բռնի՝ 4,545,160,943 ֆր.: Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիարդ 320 միլիոն:*

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի:

Լա Նիի Եորք ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը: Եթէ մասնակից էք, և կամ ապահովուիլ չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգագրութիւնները: Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուղղեցէք իրեւ հասու թաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու եռ ամբողջ ուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ տալ համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

Ջ. ՈՒ. ՀՈՒԹՕՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՔՆՆԷՆ-ՊԱՏԱՒԻՐԱԿ

Ա. ԶՈՒՀԱՅՆԵՆ

Վօյվոտա փողոց Վիքթորիա խան Ղալաթիա

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրգ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքվա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀԻՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՈՒԱԳԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱՆՔ.

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,338 ֆր.
1898 ի հասոյթք	34,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ՝	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքէյ վրայ (ԿԻՒՆԷՆ Մարգարան)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ՐԷԲԷՆ

ՀԱՄԳՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆր.	27,000,000
Պահեստի դրամ	»	52,002,500
Տարեկան հասոյթ	»	70,339,912

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈՒԹԱԴԱՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագին ներով: 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՒՈՒԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գարու, Անանիտիս խան. 20 21 22

ԼԱՆԴՌԷ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆը

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.	1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 320 միլիոն:

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Իտմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Թեոֆիլ Հօհօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօհօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գեորգոն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքէշ մ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան դը Վէնէնկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քարտէր

Պ. ԺԱՆ ՄԻԻՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆիանլի տուն:

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1899 *Նոյեմբեր 10էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն*

Եւրոպական եղերքեն Կամուրջ

1 39	Պօյմ. Բ.հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ.		20
1 30	Ենիմ. մէզպ. պէօյթ. Թրպ. ենք. սթն. պօյմ. պշկ.		39
2 15	Պօյմ. Բ.հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ.		45
2 15	Եսմ. մէզպ. պէօյթ. Թրպ. ենք. միրկ. Բ. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ.		40
3 —	Միրկ. Ը. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ.պէշ. (բաց ի ուրբաթէ)		37
3 15	Եսմ.մզր. պէյթտ. Թրպ. ենք. սթէն. պօյմ. Ը. հիս. պէպէք արն. զրչ. օրթ. պշկ.		43
4 —	Պօյմ, Ը. հիս. պէպէք արն. զրչ. օրթ. պշկ. (բաց ի ուրբաթէ)		39
4 45	Եսմ. մզր. պյրտ. Թրպ. ենք. սթն. միրկ. Ը. հիս. պէպէք արն. զրչ. օրթ. պշկ.		34
5 —	Միրկ. Պօյմ. Ը. հիս. պէպ. արն.զրչ.օրթ. պշկ. (բաց ի ուրբաթէ)		44
5 30	Եսմ. մզրպ. պէյթտ. Թրպ. ենիք. պօյմ. Բ. հիս. պէպ. արնվ. զրչ. օրթ. պէշկ.		3
6 45	Պէյզ. եսթ.գանչ. միրկ Բ. Ա. հիս. գանտլ. պէպ. արնվ. չէնկ. պէյլ.օրթ.Դզկ.սկիւտ.		20
7 —	Եսմ. մէզր. պյրտ. Թրպ.ենք.սթէն.միրկ. Բ. հիս. պէպ. արնվ. զրչ. օրթ. պէշկ.		21
8 15	Բ. Ա. գավ. եսմ. մէզր. պյրտ. Թրպ. պէյզ բշպհ. չպք. գանչ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ.		43
9 —	Եսմ. մզրպ. պյրտ. Թրպ. ենիք. սթէն. պօյմ. Բ.հիս. պէպ արն Դրչ. օրթ պէշկ		45
10 35	Միրկ. արն. (բաց ի ուրբաթէ)		46
11 —	Եսմ. մէզր. պէյթտ. Թրպ. եսրք. միրկ. Ը. հիս. պէպ. արն. օրթ. պէշկ		34

Ասիական եղերքեն Կամուրջ

1 30	Ա. հիս. գնտ. վնիք. չնկ. պէյլ. Դզկ.	33
1 45	Պէյզ. բշպհ. չպյլ. գանլ. Ա. հիս. գնտ. վանք. չէնկ. պէյլ. զզկ. պշկ.	21
2 15	Ա. հիս. գնտլ. վանք. չէնկ. պէյլ. զզկ. (բաց ի ուրբաթէ)	44
	[Այս շոգենաւը ուրբաթ եւ կիրակի օրերը Պշկթ. եւ բոլոր լուր օրերը Սկտ. պիտի հանդիպի]	
2 15	Պէյզ. բշպհ. ենիք. գանլ. միրկ. Ա.հիս. գնտ. պէպ. վնիք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ.	44
2 45	Բ. Ա. գվ. եենիմ. մէզպ. պէօյթ. Թրպ. պէյզ. բշպհ. չպք. գնլ. Ա. հիս. գնտ. վանք. չէնկ. պէյլ. զզկ. պշկ.	17
4 —	Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ։ (բաց ի ուրբաթէ)	45
5 —	Պէյզ. բշպ. չպլ. գնլ. Ա. հիսար գնտ. (սովորական օրերը Սկտ. եւ միւս օրերը վանք. չէնկ. պէյլ. զզկ. պէշկ.)	33
5 30	Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ. (բաց ի ուրբաթէ)	40
6 45	Պէյզ. եսիք. գանլ. միրկ. Բ. Ա. Հիս. գնտ. պէպ. արնվ. չնկ. պէյլ. օրթ. զզկ. սկիտ.	20
8 15	Բ. Ա. զվզ. եենմ. մէզպ. պյրտ. Թրպ. պէյզ. Բշպհ. Դզկ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չէնկ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ։	43
10 25	Պէյզ. ենիք. գանլ. Ա. հիս. գանտ. չնկ. պէյլ. պշկ.	37
11 5	Վանիզիլէզեն ուղղակի կամուրջ (բացի ուրբաթէ)	20

Կամուրջեն եւրոպական եղերք

2 —	Պէշկ. օրթ. զրչ. արն. պէպ. Բ. հիս. միրկ. ենիք. Թրպ. պէօյթ. մէզր. եսիմ.		34
3 —	Պշկ. օրթ. արսվ. Բ. հիս. պօյմ. բաց ի ուրբաթէ		39
3 40	Պշկ. Սկիտ.զզկն. օրթ. պէյլ.չնկլ.արնվ. պէպէք գնալ. Ա. Բ. Հիս. պօյմ. գալմ. ենիք. բշպ. պէյզ. Թրպ. պյրտ.մզր. եսմ.		21
4 20	Դրչ. արնվ. միրկ. բաց ի ուրբաթէ		44
4 —	Պէշկ. օրթ. արսվ. պէպ. Բ. հիս. միրկ. սթէն. ենիք. Թրպ. պէօյթ. մզրպ. ենիմ։		35
6 —	Պէշկ. օրթ. զրչ. արս. պէպ. Բ. հիս. պօյմ. սթէն. ենիք. Թրպ. պէյթտ.մզրպ. եսմ. Բ.Ա. գավաք		33
7 —	Պէշկ. զզկ. պէյ. չէնկ. արնվ. գանտ. Բ. հիսար պօյմ. գնլմ. եէնիք. պէյթզզ Թրպ. պէօյ. մէզպ. եէնիմ.		45
9 —	Պշկ. օրթ. զրչ. արավ. պէպ. Բ. հիս. միրկ. սթէն.ենիք. Թրպ. պէյթտ. մզրպ. ենիմ։		34
9 45	Պշկ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպ. Բ. հիս. միրկ. բաց ի ուրբաթէ		46
10 15	Մրրկ. ենրք. Թրպ. պյրտ. մզրպ. ենիմ. Բ. Ա. գավագ		40
10 20	Պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. գանլ. չպլ. բշպհ. պէյգ. Թրպ. պէօյթ. մզրպ.		39
10 40	Պէշկ. օրթ. զրչշ. արնվ. պէպ. գնալ. Ա. Բ.հիս. գալ. միրկ. սթէն. ենիք. բշպ. պէյգ. բաց ի ուրբաթէ		21
11 5	Պէպ. Բ. հիս. պյրտ. սթէն. ենիք. Թրպ. պէյթտ. մզրպ. եսիմ։		43
11 10	Պէշկ. օրթ. զրչշ. արնվ. պէպ. միրկ. եսիք. պէտի դաղրբակցի բաց ի ուր.է		45
11 35	Սսիք. արապ. պէյթտ. մէզրպ. ենրմ		45
11 50	Պշկ. պէպ. Բ. հիս. սթէն. եսիք։		37
12 —	Դշկ. օրթ. զրչշ. արնվ. պյրտ.		20

Կամուրջեն ասիական եղերք

2 45	Պշկ. զզկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք. գնտլ. Ա. հիսար գնլմ. չպքլ. բշպ. պէյգ.	38
3 20	Զնկլ. Ա. հիս. բաց ի ուրբաթէ	45
3 40	Սպիտ. զզկս. օրթ. պէյլ. չէնկ. արնվ. գնտլ. Ա.Բ. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. բշպ. պէյգ. Թրպ. պյրտ. մզրպ. ենմ Բ. Ա. գավ։	21
4 30	Պէշ. պէյլ. չնկ. գնք. գնտլ.Ա.հիս. բաց ի ուրբաթէ	40
5 15	Պշշ. զզկ. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս. գանլ. չպպլ. բշպհ. պէյզզ։	20
9 5	Պէշք. զզկն. պէյք. չնկլ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս. գնլ. բշպ. պյրզ.	37
10 20	Պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. գանլմ. չպզլ. բշպհ. պէյգ. Թրպ. պէօյ. մզրպ.	39
10 25	Պէշզ. զզկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք։ բաց ի ուրբաթէ	20
10 40	Պէշկ. օրթ. զրչշմ. արնվ. պէպ. գնտլ. Բ. Ա. հիս. գանլ. միրկ. սթէն. ենիք. բշպ. պէյզզզ. բաց ի ուրբաթէ	21
11 —	Պէշ. զզկ. պէյլ. չէնկ. վնք. գնտ. Ա.հիս.	38
11 30	Գնտ. Ա. հիս. գնլ. չպզ. բշպ. պէյգ.	44
11 55	Պշկ.զզկն. պէյլ. չէնկ.վնիք.գնտլ. Ա.հիս.	20

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 1/13 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 2/14 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Ճաֆա, Գէրուզ եւ Գիրոս)։
Յշ. 3/15 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 3,15 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օնտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Ո.բ. 4 16 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 56

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՊՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Փետր. 13ին Ժօրժի, Մարսիլիայէն։

ՄԵԿՆՈՒՈՒՆԵՐ

Փետր. 14ին Ժօրժի, Անատոլուի եղերք։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Զ-կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեաց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ։ Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Լիվրբուլ, Պօրտսայտ, Մէրիլանտ և Սիւ Եորք ֆիրմա Քանոնլ գիծերուն

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամբէա	3000	Թիպս	2500
Անգլիա	3000	Նէրթիա	2400
Թէյլոր	3000	Սուրիա	2250
Գիանոբեան	3000	[illegible]	2250
Խարան	3000	[illegible]	2000
Ամերիկա	3000	[illegible]	1500
Մարիսիա	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան ՀԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 568 31, *Ճէյմս Սգրէդ Լիվրբուլ*

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ ՍԿԻՒԹԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԵԱՆ

Ծկիւտ արէն կամուրջ Ժ. Վ.	Կամուրջէն Ծկիւտար Ժ. Վ.
— —	— —
— —	— —
— —	— —
1 —	1 25
1 40	1 50 Գուզկ.
2 —	2 30
2 35	2 50
3 —	3 20
3 35	3 50
4 —	4 40
4 40	5 30 Պէշիկթաշ
5 20	6 15 »
5 45 Պէշիկթաշ	7 5 »
6 30 »	7 45 »
7 15 »	8 20
8 — »	9 —
8 45 »	9 40
9 35	10 15 Գուզկ.
10 15 Պէշիկ. Գալաթ.	10 40 »
10 30 Գուզկունճուք	11 — »
10 55 »	11 25 »
11 15 »	11 50
12 —	12 —

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ